Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 127
Ljubljana, petek 5. junija 1931
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflјeva ulica 5. Telefon št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Popoln uspeh posojila

Naše stabilizacijsko posojilo je bilo tudi v Parizu in v drugih finančnih centrih predčasno vpisano v polnem iznosu

Pariz, 4. junija. AA. 7 odst. jugoslovensko državno stabilizacijsko posojilo je bilo na francoskem tržišču popolnoma vpisano. S tem je podpisan ves znesek ene miljarde 25 milijonov frankov.

Beograd, 4. junija. M. Finančno ministrstvo je prejelo poročilo iz Pariza, da je 7-odstotno stabilizacijsko posojilo vpisano v celoti tudi na pariškem trgu. Po tem poročilu je ves iznos posojila v nominalu 1205 milijonov francoskih frankov vpisan. Po pogodbi o posojilu od 8. maja 1931 je bil rok vpisovanja določen na 21 dni. Vpisovanje se je pričelo 18. maja, kar pomeni, da je bilo končano po 14 poslovnih dneh. Ta okoliščina kaže, da je bilo naše državno posojilo povsod sprejeto ugodno, kakor tudi, da gleda inozemstvo z zaupanjem na razvoj splošnih razmer v naši državi. To je tem bolj važno, ako upoštevamo na eni strani izredno težavni položaj na mednarodnem tržišču kapitala in na vseh svetovnih borzah, na drugi strani pa dejstvo, da je bilo naše posojilo emitirano po kurzu, ki je znatno višji od borznih kurzov naših prejšnjih državnih posojil.

Nj. Vel. kralj in kraljica na sportni tekmi

Vladarska dvojica je včeraj prisostvovala teniški tekmi med Bukarešto in Zagrebom

Zagreb, 4. junija. r. Danes je bil odigran finalni teniški turnir med Bukarešto in Zagrebom na igrišču Akademskega tenis kluba. Finalu sta prisostvovala Nj. Vel. kralj in kraljica, burno pozdravljena od navzočih. Suverena sta prišla na igrišče v spremstvu dvornega maršala generala Ace Dimitrijevića, adjutanta Savića in ostale dvorske suite. Na igrišču so se že nahajali ban savske banovine dr. Perović, armijski general Marić, divizijska generala Ječmenić in Dokić, podban Hadži, predsednik jugoslovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Manojlović, predsednik Trgovsko-obrtno-industrijske zbornice Vrbanić, intendant gledališča Čekić, kipar Meštrović ter mnogo drugih odličnih osebnosti. Kralj in kraljica sta z izrednim zanimanjem zasledovala tekmo. Odigran je bil double med Schaeferjem in Kukuljevićem na eni in Buneo ter princem Cantacuzenom na drugi strani. Zagreb je dobil tekmo z 6:1, 6:3 in 6:2. Na koncu sta se zahvalila predsednik kluba dr. Čop in igralec Schaefer Nj. Vel. kralju in kraljici za pozornost. Suverena sta nato izrazila željo, naj bi nastopili še domači igralci. Nastopil je mešan double, in sicer ga. Wirth in g. Hagenauer na eni ter ga. Gostiša in g. Antolković na drugi strani. Igra je morala biti ob en četrt na šest prekinjena, ker se je ga. Gostiša ranila na nogi. Ko se je izkazalo, da rana ni težka, sta kralj in kraljica zapustila igrišče, zopet burno aklamirana od vseh navzočih.

Popoldne sta se kralj in kraljica odpeljala z avtomobilom na sprehod. Vozila sta se skozi Podsused, Zaprešič in Savski Marof ter se vrnila ob 18.30 v dvor.

Proces proti trem Jugoslovenom na Dunaju

Trije naši državljani so bili obtoženi, da so kovali atentat na Rudolfa Perčeca – Sodišče je vse tri oprostilo

Dunaj, 4. junija M. Jugoslovenski državljani Tomljenović, Cverger in Belošević, ki so bili aretirani pod sumom, da so hoteli izvršiti atentat na Rudolfa Perčeca, so bili snoči po tridnevni razpravi pred dunajskim sodiščem oproščeni obtožbe zaradi poskusa umora, ker se jim dejanje ni moglo dokazati. Obtoženi Tomljenović je bil obsojen samo zaradi nedovoljenega nošenja orožja na 15 šilingov globe, oziroma tri dni zapora, Cverger in Belošević pa sta bila obsojena zaradi ponarejenih potnih listov in nedovoljene nošnje orožja vsak na 17 dni zapora. Vsi trije obtoženci so odsedeli svojo kazen že v preiskovalnem zaporu. Sodišče je motiviralo svojo razsodbo s tem, da ni bil podan noben dokaz o kaki zločinski nameri obtožencev. Sodišče je samo ugotovilo, da je Tomljenović profesionalen tihotapec in da sta te dni Belošević in Cverger došla na Dunaj pred vsem zaradi tihotapstva. Dejstvo, da so pri obtožencih našli orožje, po mnenju sodišča ni zadosten dokaz za dejanje, ki so ga bili obtoženi. Državni tožilec je ob koncu razprave prijavil mičnostno pritožbo in se tudi izjavil proti izpustitvi obtožencev na svobodo. Zagovorniki so se izjavili proti zahtevi državnega tožilca, češ da morajo obtoženci, ki so jim potni listi odvzeti, itak ostati na Dunaju. Sodišče je kljub temu sklenilo, da se obdrže obtoženci še nadalje v zaporu s pridržkom, da se morejo kasneje izpustiti na svobodo proti primerni kavciji.

Slika novega rumunskega parlamenta

Vladni blok je dobil 70 odst. glasov in 300 mandatov Liberalci bodo baje prešli v opozicijo – Volitve v senat

Bukarešta, 4. junija. AA. V notranjem ministrstvu urejujejo volilne rezultate in razdelitev poslaniških mandatov. Volilna udeležba je znašala 2.4 milijona ljudi. Vlada je dobila 70 odstotkov glasov in bo imela nad 300 mandatov. Narodna kmetska stranka je dobila 16 odst. glasov in prejme 20 mandatov. Jurij Bratianu je dobil 7 odstotkov glasov in dobi 9 mandatov, za generala Averesca je glasovalo 5 do 6 odstotkov volilcev in prejme 7 mandatov. Madžarske stranke dobe približno 12 mandatov. Tudi stranke Lupuja, protižidovske lige, socialnih demokratov in lige zoper oderuhe, ki je bila koalirana s Serejem, dobe več ko zahtevana dva odstotka in bodo zato zastopane v parlamentu. Negotovo pa je, ali bo židovska stranka imela ta minimum. Komunisti ga doslej nimajo. Liberalci in Nemci so kandidirali na listah Narodne unije.

Listi naglašajo, da je rezultat volitev zbudil veliko navdušenje. Volitve so potekle v redu in brez vsakršnih incidentov v popolni svobodi. Listi z zadovoljstvom ugotavljajo, da bo parlament zastopstvo vseh strank in skupin, in naglašajo, da bo vlada razpolagala z veliko večino in bo tako mogla izvesti svoj program.

Bukarešta, 4. junija. p. List »Dimineatsa« piše k izidu parlamentarnih volitev v Rumuniji, da je treba od števila 294 poslancev, ki jih je vladni blok dobil pri volitvah, odšteti 80 liberalcev, ki se bodo ločili od vlade, s katero so sklenili dogovor samo za volitve in proti kateri bodo zavzemali v parlamentu opozicijsko stališče. Isto velja tudi za 12 nemških poslancev, ki so si pridržali pravico do svobodne politične opredelitve. Glede na to razpolaga torej vlada samo s približno 200 sigurnimi poslanci, opozicija pa s 180, zaradi česar ima vlada na razpolago le zelo majhno večino.

Pariz, 4. junija. AA. »Journal des Debats« piše, da je vlada v Rumuniji zmagala, da pa ni homogeno sestavljena. Vprašanje je, ali bodo liberalci pripravljeni še nadalje podpirati vlado, ali pa bodo izkoristili svojo številčno moč, ki so jo dobili na podlagi predvolilnega dogovora z vlado.

Bukarešta, 4. jun. č. Danes so bile splošne volitve v senat. V soboto bodo volila senatorje občinska in okrajna zastopstva, prihodnji teden pa univerze in stanovske zbornice.

Bukarešta, 4. junija g. Volitve v senat so doslej potekle popolnoma mirno. Izvoliti je treba 113 senatorjev. Rezultati ne bodo objavljeni pred polnočjo.

Parlament se bo sestal k zasedanju 15. t. m.

Vlada zatrjuje, da ima zanesljivo večino

Bukarešta, 4. junija AA. Rador poroča: Tendenciozne vesti, da vlada ne bo imela večine v parlamentu, so popolnoma neosnovane. Pooblaščeni smo kategorično demantirati vse take vesti. Vlada ima v parlamentu kompaktno večino 220 mandatov, ki se bo povišala glede na proporčni sestav na 250, ko bodo uradno ugotovljeni rezultati v vseh okrožjih. Število opozicijskih poslancev je mnogo manjše kakor javljajo opozicijski listi. To pomeni, da opozicija ne bo mogla ovirati vlade pri izvrševanju njenega programa.

Oficielni rezultati

Bukarešta, 4. junija, g. Dopoldne so bili objavljeni oficijelni rezultati rumunskih volitev. Volitve se je udeležilo 2,927.303 volilcev. Razdelitev glasov in mandatov je naslednja: vladni blok 389.849 glasov (47.84 odst. — 29 mandatov), narodni caranisti 438.761 glasov (15 — 27), stranka Jurija Bratiana 173.344 glasov (6 — 11), stranka Averesca 141.229 glasov (5 — 9), madžarska stranka 139.000 (4.5 — 9), antisemiti 113.850 glasov (3.5 — 7), stranka dr. Lupa 100.670 glasov (3.4 — 6), socialni demokrati 94.953 glasov (3.25 — 6), stranka Sterea 8.589 glasov (2.75 — 5), komunisti 73.711 glasov (2.50 — 4), nacijonalni židje 64.175 glasov (nekaj nad 2 odst., 4 mandate), železna garda je ostala brez mandata, ker ni dobila potrebnega števila glasov.

KOMPROMIS MED PAPEŽEM IN MUSSOLINIJEM?

Katoliška akcija bo v novi obliki zopet dovoljena, vendar pa brez političnega udejstvovanja – Sklepi fašističnega direktorija

Rim, 4. junija, g. Med Vatikanom in italijansko vlado je prišlo že do dalekosežnega zbližanja. Pripravlja se pogodba, po kateri bo Katoliška akcija na novih temeljih zopet oživljena in sicer na ta način, da med voditelji ne bo nobene osebe, ki je bila med pristaši bivše klerikalne stranke ali pa se je sicer udejstvovala s protifašistično propagando.

Berlin, 4. junija. AA. List »Tempo« poroča, **da bo prišlo v sporu med Vatikanom in Mussolinijem do kompromisa, na katerem se že dela. Papež bo Katoliško akcijo formiral v čisto cerkveno akcijo in ji bo dal samo škofe za vodje. Nova pravila akcije bo objavil papež v listu »Osservatore Romano«. Fašistični veliki svet bo s svoje strani priznal novo organizacijo ter dopustil njeno delovanje.**

Pariz, 4. junija. p. Današnji listi poročajo iz Rima: **Katoliška akcija, ki je bila pred nekoliko dnevi razpuščena od italijanskih oblasti, bo vzpostavljena na novi podlagi, in sicer tako, da ne bo na vodilnih mestih nihče izmed ljudi, ki so bili nekdaj v vodstvu katoliške ljudske stranke in so se prononsirali v propagandi proti fašizmu. Vodstvo Katoliške akcije se bo odvzelo lajikom in poverilo škofom. Nova Katoliška akcija bo službeno priznana od italijanske vlade po sklepu velikega fašističnega sveta. Lokali Katoliške akcije, ki so bili zatvorjeni od policije, bodo zopet odprti.**

Rim, 4. junija. p. Vrhovni fašistični svet je imel včeraj sejo pod predsedstvom Mussolinija, na kateri je razpravljal zlasti o položaju, ki je nastal po sporu z Vatikanom zaradi Katoliške akcije. Po seji je bil objavljen komunike, ki obsoja odkrito neprijateljsko postopanje nekaterih sekcij Katoliške akcije proti fašistični stranki. Komunike pravi, da se fašistična stranka v najglobokejšem spoštovanju klanja idejam katoliške vere in njenim dostojanstvenikom, da pa noče dopustiti, da bi antifašisti snovali nova gnezda pod starimi in novimi zastavami. Veliki fašistični svet zapoveduje 9 tisoč fašističnim sekcijam Italije, naj nadaljujejo svoje delo po teh navodilih in branijo neizprosno fašistično revolucijo pred vsakomur.

Službeni komunike o seji fašističnega vodstva

Rim, 4. junija AA. Agencija Stefani poroča: Včeraj popoldne se je sestal v palači Venezia pod predsedstvom Mussolinija direktorij fašistične stranke v prisotnosti vseh članov direktorija, inspektorjev fašistične stranke, podtajnikov Arpinattija, Ricija in Alfierija in šefa višjega štaba milice Peruzzija. Poslevodeči tajnik Marinelli je poročal, da je vpisanih po stanju z dne 31. maja v moške fašje 601.386 članov, v ženske fašje 104.804, v mladinske 26.729, v univerzitetne 30.803, v fašistično mladino pa 479.531, skupno čez 1,300.000.

Dalje je direktorij razpravljal o velikem uspehu notranjega posojila, ki ga tolmačijo kot ponoven dokaz, kako je ljudstvo v soglasju z režimom.

Nato je direktorij razpravljal o polemiki, ki se je razvila z Vatikanom zaradi dokumentarično dokazanega maskiranega delovanja nekaterih sektorjev Katoliške akcije. Fašistični direktorij je naglasil svoje globoko spoštovanje napram katoliški religiji in njenemu poglavarju, njenim uslužbencem in njenim hramom, toda izjavil je, da je čvrsto odločen, da ne dopusti, da bi se pod katerokoli zastavo, staro ali novo spremenila cerkev v zatočišče za antifašizem. Na koncu je direktorij naglasil in sklenil naročiti svojim 9000 fašističnim organizacijam v Italiji, da usmerijo svojo akcijo na podlagi danih direktiv, zavedajoč se, da oni, ki so umrli za fašistično revolucijo, zahtevajo, da se ta revolucija brani neomajno proti vsakemu in za vsako ceno.

Direktorij je sklenil, da omeji vpis v mladinske fašje s 1. julijem in naroči vsem učencem srednjih šol, ki so mlajši od 18 let, da se vpišejo samo v organizacijo Avantguardia. Razen tega se bo nadaljevalo delo čiščenja organizacije na političnem in drugih poljih. Množice mladih fašistov se bodo vzgajale tako, da bodo pripravljene za vse naloge, ki jih stavlja fašizem. Direktorij je sklenil, da organizira veliko razstavo o priliki 10 letnice revolucije. Ta razstava bo slavnostno otvorjena v paviljonu za razstave v Rimu 27. oktobra in bo trajala do 23. marca prihodnjega leta. Na kraju je direktorij sklenil v prihodnjih mesecih mobilizirati nekatere fašistične skupine.

Telovo brez procesij

Rim, 4. junija g. Današnji praznik Rešnjega telesa je dobil svojo posebno sliko, ker so odpadle običajne procesije na prostem v vseh mestih Italije. Papež je namreč prepovedal cerkvene prireditve izven cerkva. Prizadevanja fašističnih elementov, da bi prebivalstvo kršilo to papeško prepoved, so ostala brez uspeha.

Sestanek nemških in angleških državnikov

Podpis izrednih ukrepov za gospodarsko sanacijo Nemčije – Nervoznost v francoski javnosti zaradi zahteve po reviziji Youngovega načrta

Berlin, 4. junija AA. Snoči sta odpotovala v London državni kancelar Brüning in minister za zunanje zadeve Curtius. V Chequersu se sestaneta z ministrskim predsednikom Macdonaldom in angleškim zunanjim ministrom Hendersonom. Ministra bosta gosta angleškega kralja Jurija. Pred odhodom je kancelar Brüning podpisal izredne ukrepe za gospodarsko obnovo Nemčije, ki stopijo po podpisu predsednika Hindenburga v veljavo ob koncu tedna. O teh izrednih ukrepih je ministrski svet razpravljal vso noč. Uradni krogi ne poročajo ničesar o vsebini teh odlokov. Zato so vse navedbe časopisov zgolj domneve.

Paris, 4. junija. AA. Sestanek v Chequersu vedno bolj zanima francoski tisk, ki se obširno bavi z vprašanjem, kaj se bo v Chequersu sklenilo. Velik pomen pripisujejo listi obisku nemškega poslanika v. Hoescha pri Briandu. Ob tej priliki je Briand omenil g. Hoeschu, kako je parada »Stahlhelma« v Vratislavi zopet nova ovira za francosko - nemško zbližanje.

V včerajšnjem »Echo de Paris« je objavil Pertinax članek, v katerem opravičuje nervoznost, ki se je pojavila v francoski javnosti zaradi sestanka angleških in nemških državnikov. Za to nervoznost obstoja več razlogov, pravi članek. Že povabilo Anglije samo, poslano Nemčiji na ta sestanek, je izšlo v zelo neprimernem času. V londonskem cityju obstoja velik pesimizem in mnogi angleški finančni strokovnjaki so sedaj prepričani, da je rešitev Anglije in Evrope mogoče doseči samo s tesnim sodelovanjem z Nemčijo. Zato naglašajo, da bo angleška vlada z veliko pozornostjo proučila vprašanje revizije Youngovega načrta. S tem bi se seveda oškodovala Francija glede njenih terjatev napram Nemčiji. Kasneje bo Nemčija zahtevala, pravi pisec, ako doseže revizijo Youngovega načrta, vojno pariteto s Francijo, nato bo prišla na vrsto priključitev Avstrije k Nemčiji, zatem zahteva po novi ureditvi vprašanja Gdanska itd. Glede na vse to ima torej Francija dovolj razlogov, da postaja nervozna zaradi sestanka angleških in nemških državnikov v Chequersu.

Internacionalizacija zračnega prometa

Zadeve svetovne politike na razpravi v angleškem parlamentu Nova indijska konferenca se sestane v septembru

London, 4. junija. AA. Na seji spodnje zbornice je zunanji minister Henderson na razna vprašanja odgovoril, da zaenkrat ne more več poročati o pomorskih pogajanjih s francoskimi in italijanskimi tovariši.

Glede predloga, naj svetovna razorožitvena konferenca razpravlja o internacijonalizaciji zračnega prometa, je Henderson rekel, da odbor za imperijalno obrambo razpravlja o vseh problemih svetovne razorožitvene konference. Dodal je, da je angleška vlada v stalnih stikih z dominioni o teh vprašanjih. Dominioni bodo zastopani na svetovni razorožitveni konferenci.

Ko je govoril o pogajanjih s Kitajsko glede ukinitve eksteritorijalnosti, je Henderson izjavil, da so pogajanja po poročilu sira Milesa Lampsona napredovala, da pa ne more o tem podrobno poročati. Končno je sir Austen Chamberlain čestital Hendersonu k izvolitvi za predsednika razorožitvene konference.

Tajnik za Indijo Wedgwood Benn je izjavil, da se sestane odbor za zvezni ustroj Indije najbrž v začetku septembra. Na vprašanje ali so bile izvedene določbe sporazuma med Irwinom in Gandhijem glede svobodne prodaje angleških proizvodov v Indiji, je Benn odgovoril, da so bile te določbe po mnenju indijske vlade večkrat kršene, da pa se je položaj v tem vprašanju izboljšal.

Krvavi izgredi v Hambornu

Berlin, 4. junija. g. V Hambornu je prišlo ob procesu proti petim hambornskim delavcem, ki so se morali zagovarjati zaradi napada na hambornski magistrat, do nemirov, podobnim državljanski vojni. Pred sodiščem in v bližnjih ulicah se je zbrala velika množica, ki je burno demonstrirala proti justici ter vzklikala delavcem. Policiji je le s težavo uspelo izprazniti napolnjene ceste. V delu mesta so demonstranti ljuto napadli policijo, ki je oddala več strelov. Nekaj oseb je bilo ranjenih.

Drzna igra s smrtjo

New York, 4. junija AA. Neki Hill se je spustil včeraj po Niagarskem slapu v železnem čolnu. Senzacionalnemu dogodku je prisostvovalo 50.000 ljudi. Hilla je rešil njegov sin po težki borbi z vodnim elementom. Drzni rekorder je bil hudo ranjen.

Francosko-ruska pogajanja

Pariz, 4. junija. d. Vesti iz angleškega vira, da se bodo leta 1927. prekinjena pogajanja med Rusijo in Francijo obnovila, se potrjujejo tudi iz službenih krogov v Parizu. Kakor se čuje, bo v nekaj dneh prispela v Pariz delegacija ruskih strokovnjakov, ki se bo pogajala o likvidaciji ruskih dolgov in o zaključitvi trgovinske pogodbe.

Toscanini še vedno ne sme iz Italije

Milan, 4. junija AA. Vdova Richarda Wagnerja je pisala Toscaniniju, naj nevede, kdaj pride v Baeyreuth dirigirat Wagnerjeve slavnosti. Toscanini je predložil pismo vladi in prosil, naj mu vrne potni list, da more odpotovati. Poročajo, da vlada še ni odgovorila na njegovo prošnjo, čeprav se pričnо slavnosti v kratkem.

Delo na popolnem izenačenju zakonov

Beograd, 4. junija. d. V nekaj dneh se prične v ministrstvu pravde končna posvetovanja strokovnjakov o načrtu novega jugoslovenskega zakona o nepravdnem postopanju. Tako se postopno z najvažnejšimi pravosodnimi zakoni izenačuje jugoslovensko pravo, ki je bilo in je v nekaterih panogah še danes razdeljeno na šestero pravnih območij.

Manjšinski institut subotiške fakultete

Beograd, 4. junija. p. Pred gotovim časom je profesorski svet subotiške pravne fakultete sklenil, da osnuje manjšinski institut ter je določil odbor treh profesorjev, ki naj to vprašanje prouče v inozemstvu in osnujejo tudi pri nas manjšinski institut po vzgledu inozemskih. Po izvršenem študiju prof. dr. Ilića na Dunaju je subotiška pravna fakulteta pristopila k organizaciji manjšinskega instituta, ki naj bi znanstveno in sistematično proučeval manjšinska vprašanja s stališča mednarodne in notranje politike, zgodovine, socijologije, statistike, geografije ter gospodarskih, prosvetnih in političnih vprašanj. Statut novega manjšinskega instituta je bil predložen v odobritev ministrstvu prosvete.

Nemško-jugoslovenska zbornica

Beograd, 4. junija. AA. Po poročilu zavoda za pospeševanje gospodarskih odnošajev med Nemčijo in Jugoslavijo so izrazili nemški gospodarstveniki željo, da se osnuje nemško-jugoslovanska trgovska zbornica. Ta zbornica bi imela svoj sedež v Berlinu in v Beogradu ali pa samo v Beogradu. Glavna naloga zbornice bi bilo delo za pospeševanje gospodarskih stikov med našo državo in Nemčijo.

Telovska procesija v Beogradu

Beograd, 4. junija p. Praznik Telovo so beograjski katoličani proslavili na zelo svečan način. V cerkvi Blažene device Marije je bila slovesna služba božja, ki jo je služil svetnik papeževe nuncijature msgr. Pacini. Po službi božji se je vršila procesija, ki je šla po glavnih beograjskih ulicah.

Seja dunavske komisije

Beograd, 4. junija AA. 27. plenarna seja mednarodne dunavske komisije se začne 10. t. m. na Dunaju in traja do 1. julija. Našo državo bosta zastopala poleg stalnega delegata pri komisiji dr. Velizarja Ninčića g. Dušan Pantić in inž. Josipović.

Dr. Štampar pozvan v Draždane

Beograd, 4. junija p. Na povabilo higienske sekcije Društva narodov je odpotoval včeraj v Draždane dr. Andrija Štampar, ki bo tam uredil razstavo o higieni vasi; razstavo organizira nemški muzej za higieno v Draždanih.

Nemški avtomobilisti v Dalmaciji

Dubrovnik, 4. junija AA. Včeraj so začeli prihajati sem berlinski avtomobilisti. Dospeli so sem preko Trsta, potem ko so prepotovali Nemčijo, Švico, Francijo in Italijo. Od tu potujejo v Zagreb in se vrnejo v Berlin.

Svet nam zaupa

Po vesteh iz Pariza je naše stabilizacijsko posojilo v skupnem iznosu 1025 milijonov francoskih frankov že v celoti podpisano. Zgodilo se je to, še preden je potekel emisijski rok, ki je bil določen do vključno 8. t. m. To razveseljivo vest bo gotovo vsa naša javnost sprejela z velikim zadoščenjem in ponosom. Kakor je podpis stabilizacijskega posojila pod tako ugodnimi pogoji dokazal veliko zaupanje zapadnoevropskih finančnih krogov v politično in gospodarsko konsolidacijo naše države in v njen bodoči razvoj, tako nam je sedaj z uspešno zaključeno emisijo posojila dano enako zaupanje in priznanje tudi od strani široke publike v Franciji, Švici, Češkoslovaški in Nizozemski. Ta uspeh je najlepši dokaz, da ta publika, ki je naložila svoje težko zbrane prihranke v naš državni papir, ni verjela intrigam, ki so bile vsa leta sem, zlasti tudi sedaj, v času emisije, lansirane od nam neprijateljske strani.

Če hočemo presoditi vso dalekosežnost tega uspeha, moramo upoštevati, da so z zaključenjem emisije vse obveznice plasirane med široko publiko, tako da emisijskemu konzorciju ne bo treba od posojila prav nič prevzeti na lasten račun. Obveznice našega novega posojila so torej plasirane v trdne roke, večinoma malega človeka, s čimer je dana najboljša garancija za bodoči razvoj borznega tečaja in obenem garancija proti borznim špekulacijam.

Predčasno zaključenje emisije je tembolj značilno in pomembno, ker so bile spričo sedanjega neugodnega položaja na tržišču dolgoročnega kapitala in rezerviranosti publike pri nalaganju kapitala na daljšo dobo baš v zadnjem času pokazale večje emisije na ameriškem evropskem trgu precejšen neuspeh in so morali emisijski konzorciji prevzeti na svoj račun velik del na vpis predloženih obveznic. Končno pa je treba še upoštevati, da je bila emisija ugodno zaključena navzlic okolnosti, da je bil emisijski tečaj našega posojila precej višji, kakor pa trenutno notira naše prav tako 7 odst. Blairovo posojilo na borzah v New Yorku in Londonu. Naša vlada in z njo ves narod lahko sedaj s še večjim zaupanjem gledata v bodočnost, saj sta z uspešno emisijo stabilizacijskega posojila dobila doma in v inozemstvu najlepše priznanje in zaupanje.

Zaradi špijonaže obsojen Madžar

Pred državnim sodiščem v Beogradu je bil obsojen madžarski državljan Notajs zaradi špijonaže na dve leti ječe

Beograd, 4. junija. n. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je vršila danes razprava proti 28 letnemu bivšemu zasebnemu uradniku Janošu Notajsu iz Budimpešte, madžarskemu državljanu, ki je bil obtožen vohunstva. Senatu je predsedoval dr. Arneri, obtoženca pa je zagovarjal dr. Gavrilo Löwy. Pri zaslišanju je obtoženec izpovedal, da se v sosedni Madžarski vodi sistematična akcija proti naši državi. Vendar to pot ni šlo za kaka teroristična dejanja, temveč za vohunstvo v škodo naše države. Obtoženec Notajs je vse potrto priznal ter je v glavnem dolžil one, ki so izkoristili njegov težki gmotni položaj in mu poverili važno vohunsko misijo v Jugoslaviji. Kakor navaja obtožnica, je Notajs dne 7. aprila t. l. zahteval od Dimitrija Hofferja v Apatinu, naj mu preskrbi razne podatke. Hoffer je na videz pristal na njegovo zahtevo ter ga je povabil na svoj dom, da bi se o zadevi dogovorila, o vsem pa je takoj obvestil policijske oblasti. V dogovorjenem času je prišel Notajs k njemu in mu pravil, kakšne podatke potrebuje. Vse sta čula orožniški narednik Božidar Petrović in policijski nadzornik Stjepan Kovačič, ki sta bila skrita v sosedni sobi in ki sta nato Notajsa aretirala. Obtoženec je izjavil, da je kriv samo tega, ker je bil pri Hofferju in ga nagovarjal k vohunstvu. Obtoženec je priznal, da je Hofferju predlagal, naj piše svoje podatke s kemično tinto med vrste, in da mu je dal tudi šifre za dopisovanje. Govorila sta tudi o peklenskih strojih, ki bi se spustili po Dunavu na naše monitorje. Obtoženec je izjavil, da je član organizacije »Probujajočih se Madžarov,« ki ima za glavni cilj borbo proti Židom. Sodišče je obtoženca spoznalo za krivega ter ga je obsodilo na dve leti ječe in na 6 let izgube častnih pravic. Preiskovalni zapor od 8. aprila dalje mu je bil vštet v kazen.

Menih ubil svojega predstojnika

Krvav zločin v pravoslavnem samostanu sv. Petke — Užaljeni menih je ustrelil predstojnika samostana

Beograd, 4. junija. p. Iz Kruševca poročajo, da se je v samostanu sv. Petke pripetil krvav umor. Predstojnika samostana, uglednega redovnika Mojsija Brankovića je namreč ubil podrejeni menih Silvester Spasić. Umorjeni predstojnik je bil splošno priljubljen svečenik v tamošnji okolici, dočim je bil ubijalec znan kot človek, ki ni živel življenja, kakršno bi bilo primerno menihu. Zato ga je predstojnik večkrat grajal in tudi pred tremi dnevi je bil ukorjen od mostarskega episkopata Jovana, ki je prišel v samostan nadzorovat. Snoči ob 8., ko je bilo v samostanu že vse mirno, je naenkrat odjeknilo drug za drugim pet revolverskih strelov iz sobe, v kateri je stanoval predstojnik Branković. Ko so prihiteli menihi v predstojnikovo sobo, so našli predstojnika že mrtvega, dočim je ubijalec pobegnil. Čez pol ure se je Spasić sam vrnil in se prijavil. Menihi, seljaki in samostanski uslužbenci so bili zaradi tega njegovega dejanja tako ogorčeni, da so ga hoteli linčati in so ga orožniki komaj ubranili.

Umor samostanskega predstojnika Brankovića je izzval po vsej okolici veliko obžalovanje in silno ogorčenje. Pri preiskavi v morilčevi celici so našli še en revolver s sedmimi naboji. Morilec trdi, da ga je predstojnik udaril, kar ga je tako razburilo, da je pričel streljati nanj. Predstojnika Brankovića so pokopali danes ob ogromni udeležbi okoliškega prebivalstva.

Katastrofa sovjetske podmornice

Skrivnostna nesreča boljševiške podmornice »Tovariš« v Finskem zalivu — S podmornico se je ponesrečilo tudi 35 mož posadke

Helsingfors, 4. junija. g. Zanimanje za pojasnitve po tajinstveno izginuli podmornici »Tovariš« traja še vedno dalje. Avtentičnih poročil ni mogoče dobiti, ker jih sovjetska oblastva ne izdajajo. Zvedelo se je le toliko, da se je nekemu sovjetskemu minonoscu posrečilo najti točno mesto, kjer se je podmornica potopila. Sovjetske ladje, ki so skoro blokirale kraj nesreče, so v stalni brezžični zvezi z Leningradom. V Helsingforsu so razširjene govorice, da je prišlo do katastrofe zaradi trčenja dveh sovjetskih podmornic, ki sta se obe potopili. Sovjeti so vso reševalno akcijo prevzeli v svoje roke. Ladje, ki so zaposlene pri rešitvi, so zaprosile sovjetskega zastopnika v Helsingforsu, naj se po svojih močeh udeleži pomožne akcije, nakar pa niso dobile odgovora. Tajinstvena katastrofa sovjetske podmornice povzroča še vedno živahne debate. Razen sovjetskih ladij, ki so blokirale kraj katastrofe, prihaja nad Finski zaliv tudi mnogo sovjetskih zrakoplovov. Da bi nameravala finska vlada zaradi tega uvesti pri sovjetski kakšne korake, za enkrat ni znano. Po vesteh finskih listov je štela posadka potopljene podmornice 35 mož. Dva finska novinarja sta z letalom odšla nad Finski zaliv, kjer sta opazila na morju najrazličnejše sovjetske edinice. Vsa zadeva je še vedno zavita v skrivnostno temo.

Iztreznjenje med češkimi Nemci

Praga, 2. junija.

Nedavno smo zabeležili značilen pojav, da se madžarska manjšina na Češkoslovaškem odvrača od prištevanja revizijonističnih krogov v Budimpešti in stopa na pot pozitivne politike. Znatnejša in v vsakem oziru jača nemška manjšina se je že pred par leti odločila za to edino umestno taktiko ter nje umerjenejše in uvidevnejše krilo že sodeluje pri važnih državnih in vladnih poslih. Kljub temu pa je v izvestnih krogih češkoslovaških Nemcev še vedno vladal šovinistični odpor proti republiki in glasila teh krogov, zlasti »Bohemia« so češkoslovaške zadeve redno obravnavala s sovražno skepso in ironijo, stavljajoč za vzgled Češkoslovaški razvoj politike in gospodarstva v Avstriji.

Po zadnjih dogodkih na Dunaju pa se je ta usmerjenost izpremenila tako temeljito, da je »Prager Tagblatt«, ki je vodilni in največji nemški dnevnik na Češkoslovaškem, ob koncu preteklega tedna objavil uvodnik, v katerem izrečno naglaša neprimerno boljši gospodarski položaj na Češkoslovaškem pred onim v Avstriji, ki je doslej služila češkoslovaškim Nemcem za vzor uspešne gospodarske politike. Imenovani list pravi: »Finančnega in gospodarskega položaja naše (t. j. češkoslovaške) države ne gre primerjati s položajem v Avstriji. Češkoslovaške banke se opirajo na industrijski temelj, ki je skozi in skozi zdrav. Velik razloček med češkoslovaškimi in avstrijskimi denarnimi zavodi je v tem, da avstrijsko finančno gospodarstvo temelji zvečine na tujem kapitalu, v Češkoslovaški pa na solidnih domačih vlogah. Obveznosti češkoslovaških bank napram tujini so minimalne, pač pa imajo v inozemstvu celo znatne terjatve. Pokazalo se je, da v gospodarskih stvareh ne odločuje zemljepisna bližina, marveč finančna vezanost. V tem smislu je Praga bolj oddaljena od Dunaja nego Newyork od Moskve. Češkoslovaška je zelen in zdrav gospodarski otok, ki ima tako trdne temelje, da jih niti svetovna kriza ni mogla omajati.«

»Prager Tagblatt« in »Bohemia« sta poprej s slastjo dan za dnevom gonila bajko o neugodnem stanju češ. gospodarstva. Neuspehe sta napihovala do neverjetnega obsega, uspehe, ki jih je bilo daleko več, pa sta zamolčevala, omalovaževala ali smešila. Tem katastrofalnim vestem so počasi začeli verovati tudi na Dunaju in odtod so se o priliki težkoč Kreditanstalta raznesle v Švico in Nemčijo vznemirljive vesti o tesnih zvezah praških nemških velebank s Kreditanstalt. Dunajske vesti niso ostale brez učinka na nemške kroge v Češkoslovaški, ki so v poslovnih zvezah s temi denarnimi zavodi. Zdaj je bilo treba zatrobiti na generalni umik, kajti obrekovanje češ. gospodarstva se je začelo maščevati ravno nad onimi, ki so vedno trobili v svet izmišljotine o nesolidnem stanju češ. denarnega in industrijskega gospodarstva.

Preokret v pisavi nemških listov je tako nenaden, da je današnje zagotavljanje o zdravih razmerah v Češkoslovaški sijajen demanti one dolgoletne obrekovalne kampanje, ki so jo nemški listi z naslado vodili proti lastni državi. Obetana in toliko zaželjena nesreča se je zrušila na glave Nemcev in morda je upati, da jih bo vsaj nekoliko zmodrila. Velepomembno dejstvo je v tem, da je Češkoslovaška za nje čez noč postala »zdrav, zelen otok, ki mu svetovna kriza ne more do živega.«

Kongres nemških socialnih demokratov

Leipzig, 4. junija AA. Na včerajšnji seji socialističnega kongresa je občinstvo na galeriji priredilo živahne demonstracije v korist radikalne manjšine socijalistične stranke. Kongres je sprejel s 324 glasovi proti 62 resolucijo izvršilnega odbora stranke, ki ostro obsoja radikalne poslance socialistične stranke, ki so v državnem zboru kršili strankino disciplino pri glasovanju o novi nemški oklopni križarki. Končno je kongres sprejel predlog, naj se takoj po objavi vladnih izjemnih odredb sestanejo socialistični poslanci, da sklepalo, ali naj socialistična stranka zahteva sklicanje državnega zbora.

Nova nezgoda letala »DO X«

London, 4. junija g. Veleletalo »Do X« je danes moralo na svojem poletu v Južno Ameriko pristati na odprtem morju. Letalo je startalo ob 11. dopoldne v Porto Praji na Capverdskih otokih. Pristalo je na odprtem morju približno 60 milj od Porto Praje zaradi defekta v centralni strojnici. Več parnikov mu je odšlo na pomoč. Podrobnosti še manjkajo.

GOSPODARSTVO

Nepričakovano ugoden kupčijski uspeh velesejma

Navzlic izredno obilnemu odzivu razstavljalcev in nad vse zadovoljivemu posetu velesejma, so spričo vladajoče gospodarske krize mnogi dvomili o kupčijskem uspehu letošnje prireditve. Ta dvom ni bil morda povsem neupravičen saj vlada danes skoro v vseh panogah našega gospodarstva velika stagnacija. Zato je mnoge presenetilo, da se navzlic tem nevšečnim razmeram kupčije prav lepo razvijajo. Zlasti včeraj so se pri obilnem posetu posli razvijali nadvse zadovoljivo.

Naši pohištveni mizarji so morali prav letos spoznati, kako velikega pomena je zanje velesejem, ki jim mudi bolj kakor kateri drugi panogi možnost, da navežejo poslovne stike z interesenti vseh pokrajin naše države. Naše pohištveno mizarstvo je s posredovanjem velesejma zaslovelo že po vsej naši širši domovini. S svojo solidnostjo v cenah in v izdelavi je privabilo tudi letos nepričakovano veliko število kupcev in interesentov. Skoro vsi na velesejmu zastopani pohištveni mizarji so napravili že lepe kupčije, in to ne morda na kredit temveč za takojšnje plačilo v gotovini. Številne oprave so bile po večkrat prodane. Takega uspeha morda razstavljalci sami niso pričakovali, zato so že danes z uspehom prav zadovoljni. Številne kupčije so bile zabeležene tudi za kuhinjske oprave in za praktične kuhinjske mize domačega izumitelja g. Tomšiča. Tudi številni klavirji so bili že prodani.

Prav tako razveseljiv kupčijski uspeh je zabeležiti tudi v težki železni industriji. V najrazličnejših gospodarskih in obrtnih strojih se kupčije dnevno množijo in je večina razstavljalcev prav zadovoljna. Pri obilnem včerajšnjem posetu se je seveda prav živahno razvila tudi prodaja drobnih tehničnih in praktičnih novosti, kakor tudi najrazličnejših predmetov za nišno gospodinjstvo. Mnogo se kupujejo novi praktični aparati za vkuhavanje sadja. Lepe uspehe beleži tudi naša domača industrija koles in tudi v oddelku za avtomobile je zabeležiti zanimanje in prodaje. — Tehniki avtogenskega varenja je posvečen na letošnjem ljubljanskem velesejmu poseben paviljon, v katerem so razstavljeni najmodernejši aparati za razvijanje acetilena, dalje ventili za reduciranje velikega pritiska kisovih steklenic, gorilniki itd., kateri pripomočki so obrtniku-kovinarju neobhodno potrebni, če hoče izkoristiti velike prednosti autogenske tehnike. Razstavljen je tudi moderen stroj za rezanje železa s pomočjo kisika, ki omogoča rezati železno pločevino brez ozira na debelino po konstruktivni rizbi, kar je prav velike važnosti za moderno delavnico, ki iz zrezanih kosov potem sestavlja uporabne predmete.

Čeprav je do zaključka velesejma še 4 dni, vendar že danes ni dvoma, da bo kupčijski uspeh velesejma nepričakovano ugoden, s čimer je naša velesejmska institucija dokazala ne samo kot lokalna temveč tudi kot vsedržavna ustanova svojo veliko življenjsko zmožnost. Da pa je bil moralni uspeh prireditve od vsega početka zasiguran, o tem morda ni nihče dvomil.

Poset je bil včeraj tako velik, kakor smo ga vajeni iz najboljših dni našega velesejma. V paviljonih se je tako trlo radovednih posetnikov, da je promet kar zastajal. Med številnimi zunanjimi posetniki je posebno omeniti gospoda Jon I. Florua, predstavnika rumunskega državnega eksportnega instituta, ki si je prireditev ogledal do vseh podrobnosti.

Pred sklenitvijo avstrijsko madžarske trgovinske pogodbe

Pogajanja za novo kontingentno trgovinsko pogodbo med Avstrijo in Madžarsko, ki s presledki trajajo že nekaj mesecev, so po dunajskih vesteh že toliko napredovala, da je v kratkem pričakovati definitivnega zaključka. V glavnem so določeni že vsi kontingenti za madžarski agrarni izvoz v Avstrijo in za avstrijski izvoz industrijskih proizvodov v Madžarsko. Za te kontingente so, kakor znano, predvidene gotove tarifne in kreditne ugodnosti, ki dejansko predstavljajo nekak surogat za preferenco. Kontingent za uvoz madžarskega žita v Avstrijo je določen na 2.6 milijona meterskih stotov, pri čemer je vračunana tudi moka po teži žita. Avstrija je pristala tudi na kontingent za uvoz goveje živine iz Madžarske, in sicer v približni višini lanskih uvozov, pri čemer bo za 50 % kontingenta določena dosedanja uvozna carina, druga polovica pa bo uvožena na podlagi preferenčnih ugodnosti. Pri svinjah se dogovor nanaša posebej na svinje pod 110 kg in posebej na svinje od 110 — 150 kg, odnosno nad 150 kg. Za mast je določen ugodnostni kontingent pri carini od 4 zlatih kron nasproti dosedanji minimalni carini od 10 zlatih kron. Nadaljnji kontingenti se nanašajo na jajca in ribe.

Težkoče so vladale pri določanju kontingentov za ugodnostni uvoz avstrijskih industrijskih proizvodov v Madžarsko. Doslej so taki kontingenti določeni za bombažne in volnene tkanine, za pletenine, za gotove konfekcijske predmete, klobuke, usnje za podplate, čevlje, posamezne gumijaste proizvode, votlo steklo, razne železne izdelke (orodje), stroje, zlasti električne stroje, avtomobile, bicikle, celulozo, lepenko, papir in les. V zvezi s temi kontingenti zahteva Madžarska v številnih primerih garancijo glede cen, da ne bi ugodnostni kontingentirani uvoz povzročil pritisk na cene v Madžarski. Ti industrijski kontingenti znašajo najmanj toliko, kolikor je Madžarska lani uvozila dotičnih predmetov iz Avstrije, vendar v številnih primerih presegajo to količino do 50 %. Relativno večje kontingente je Madžarska pripustila pri predmetih, kjer konkurenca avstrijskega blaga ni nevarna.

= **Delovanje Zveze gospodarskih zadrug.** Te dni se vrši v Ljubljani v čitalnici Delavske zbornice sedmi redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani, kjer so včlanjene predvsem delavske gospodarske zadruge. Iz poslovnega poročila, ki je bilo podano na tem občnem zboru, je razvidno, da je bilo pri Zvezi včlanjenih na dan občnega zbora že 62 zadrug nasproti 46 ob koncu leta 1929. in 39 ob koncu leta 1928. Po številu zadrug se torej ta zveza izredno naglo razvija. Od skupnega števila včlanjenih zadrug jih odpade 6 na konzumne zadruge, 14 na produktivne, 8 na denarne, 11 na stavbne, 3 na tiskovne in 4 na razne zadruge. Skupno število zadružnikov je znašalo nad 24.000, od tega števila pa okrog 19.000 na člane konsumnih zadrug. Občni zbor je vodil podpredsednik g. Melhijor Čobal, ki je razpravljal o vplivu gospodarske krize na delavsko zadružništvo. Naglašal je potrebo, da se prodaja na kredit v konsumnih zadrugah omeji, če že ne opusti, ker je preveč riskantna. V svojem govoru se je podpredsednik spomnil tudi umrlih zadružnikov, predvsem pa ustanovitelja in organizatorja zveze pokojnega Antona Kristana. Tajniško poročilo je podal g. Cvetko Kristan, ki je naglasil zlasti razveseljivo dejstvo, da se tudi onkraj Sotle in Kolpe širi delavsko zadružništvo in je lani od tam pristopilo k Zvezi 9 novih zadrug, od tega 6 iz Zagreba, 1 iz Osijeka, 1 iz Velikega Bečkereka in 1 iz Beograda. Zveza stalno nadzira zadruge in je potem zadrugam uredila knjigovodstvo, 15 pa računske zaključke. Pri volitvah so bili izvoljeni za predsednika g. Melhijor Čobal, za podpredsednika g. France Kobler, za člane načelstva pa gg. Cvetko Kristan, Jurij Jeram ter Mirko Cvrtila. Na koncu zborovanja je tajnik g. Cvetko Kristan obširno poročal o načrtu novega zadružnega zakona.

= **Vpliv sanacije dunajske Kreditanstalt na avstrijsko Narodno banko.** Avstrijska Narodna banka je objavila že tretji izkaz po izvršeni deklaraciji velikih izgub pri Kreditanstaltu. Iz tega izkaza je razvidno, da je morala Narodna banka dati prav znatna denarna sredstva za vzdrževanje rednega poslovanja tega zavoda. Po zadnjem izkazu pred deklarirano potrebo sanacije je znašal menični portfelj 69 milijonov šilingov. Po izkazu 31. maja pa je ta portfelj narastel na 451 milijonov ali za preko 3 miljarde Din. Ker pa ostalo avstrijsko gospodarstvo v tem času ni imelo večjih potreb po reeskomptu pri Narodni banki, je jasno, da je bil skoro ves ta znesek potreben za Kreditanstalt, bodisi direktno ali indirektno. V zadnjem izkazu se je obtok bankovcev povečal od 221 milijonov na 1.140 milijonov šilingov. Ta emisija novih bankovcev pa seveda ne more uplivati na avstrijsko valuto ker je kritje šilinga še vedno prav ugodno, čeprav je nižje kakor je znašalo pred mesecem. Sicer pa je Narodna banka itak dobila v osebi bivšega podguvernerja Francoske banke prof. Rista stalnega posvetovalca, in sicer v zvezi z deviznimi krediti, ki so jih dale avstrijski Narodni banki velike novčaničarne banke.

= **Ustanovitev podružnice Ljubljanske kreditne banke v Varaždinu.** Pred dobrim letom je Ljubljanska kreditna banka otvorila svojo podružnico v Zagrebu, sedaj pa objavlja, da bo s 1. julijem otvorila tudi podružnico v Varaždinu.

= **Znižanje uvozne carine na prečiščeno žveplo** od 1.50 na 0.75 zl. Din na 100 kg, ki velja do 30. septembra t. l. je s 1. junijem stopilo v veljavo.

= **Znižanje diskonta v Bolgariji.** Bolgarska Narodna banka, ki ima od vseh evropskih držav najvišjo diskontno obrestno mero, je z veljavnostjo od 4. t. m. znižala diskont od 9 na 8.5%.

= **Vprašanje ruskih predvojnih dolgov v Franciji.** Leta 1927. je sovjetska vlada po svojih zastopnikih pričela sondirati teren za ureditev predvojnih ruskih dolgov Franciji, ki jih, kakor znano, sovjeti niso priznali. Prišlo je celo do pogajanj, pri čemer pa so Rusi nudili prav neznatno kvoto in vrhu tega zahtevali nove kredite. Ta pogajanja so se takrat zaradi političnih napetosti nenadoma prekinila. Kakor poročajo sedaj iz Pariza, so bila zadnje dni ta pogajanja zopet obnovljena. V nekaj dneh pričakujejo v Parizu rusko delegacijo strokovnjakov, ki naj s francosko vlado, odnosno z obligacijonarji doseže sporazum glede predvojnih posojil in naj istočasno sklene s Francijo trgovinsko pogodbo.

Borze

4. junija.

Devize.

Beograd. Newyork 56.23 — 56.53, Curih 1095.3 — 1098.3, Praga 166.96 — 168.86, Berlin 13.41 — 13.44, Dunaj 7.9314 — 7.9614, London 274.6 — 275.4.

Efekti.

Beograd. Vojna škoda 412 — 413.5, investicijsko 87.5 zaklj., agrarne 49 — 50., 6% begluške 64.75 — 65, 8% Blair 89 bl., 7% Blair 80.5 — 80.75, 7% Drž. hipotek. banka 82.75 — 83.5.

Izvoz živine v ČSR

Beograd, 4. junija. AA. Ker je češkoslovaška vlada obvestila našo vlado, da se bodo pri izvozu živine in živinskih proizvodov uporabljale odredbe veterinarske konvencije, sklenjene med Češkoslovaško in Jugoslavijo, je izdalo ministrstvo za kmetijstvo razpis vsem podrejenim veterinarskim oblastem, kjer jih opozarja, da je bila konvencija tiskana v Službenih novinah. Na to opozarja ministrstvo posebno referente pri poedinih banskih upravah. Zlasti je treba paziti, da so dokumenti izdelani točno po odredbah te konvencije in da blago, ki gre v tranzitu preko Madžarske ali Avstrije zadovoljuje predpisom omenjenih držav glede tranzita.

Harakiri v Zagrebu

Zagreb, 4. junija n. Popoldne je v svojem stanovanju na Selski cesti skušal izvršiti brezposelni brivski pomočnik Josip Müller, star 66 let, samomor na ta način, da si je z britvijo prerezal trebuh. Zdravniki upajo, da ga bodo ohranili pri življenju, ker si ni poškodoval črevesja in si je prerezal samo trebušno kožo.

Plaz na sarajevski železnici

Sarajevo, 4. junija AA. Ponoči ob 1.40 je naletela lokomotiva vlaka, ki vozi ob 11. iz Sarajeva pri 76.6 km na kamenje in zemljo, ki se je zrušila na progo. Lokomotiva se je prevrnila, službeni voz pa je padel s tira. Ranjen je bil kurjač. Potnikom se ni ničesar zgodilo. Po eni uri je uspelo železničarjem in delavcem očistiti progo, nakar je bil promet vzpostavljen.

Izletniki iz Južne Srbije v Zagrebu

Zagreb, 4. junija n. Davi ob pol 8. je došlo v Zagreb 600 članov Jadranske Straže iz vardarske banovine, ki so se mudili v Primorju, kjer so poklonili naši križarki »Dalmaciji« novo zastavo. Čez dan so si ogledali razne mestne zanimivosti, zvečer pa so s posebnim vlakom odpotovali domov.

Odpust delavstva v Kamniku

Kamnik, 3. junija.

Lastnik tukajšnje usnjarne g. Tone Knaflič, je moral zaradi hude gospodarske krize letos že dvakrat reducirati število svojega delavstva in omejiti obrat, te dni pa je odpovedal delo in službo vsemu svojemu osobju. S to zadnjo redukcijo je prizadetih 18 uslužbencev, večinoma rodbinskih očetov s številno deco.

Vaš poročevalec se je informiral pri g. Knafliču, ki je na glasu dobrega gospodarja kaj je vzrok njegovega ukrepa, ki bo med prizadetim delavstvom povzročil veliko bedo. G. Knaflič mu je izjavil, da pri vladajočem zastoju v trgovini z usnjem ne zmore davkov, ki bi jih moral letos plačati nad 60.000 Din in da je bil zaradi tega prisiljen k odpustu vsega delavstva.

Delavstvo se je s posebno deputacijo obrnilo na gg. šefa davčne uprave in srezkega načelnika, ki sta obljubila, da bosta storila vse, kar je v njuni moči, da bodo odpovedi preklicane.

Trinajst žrtev mostne katastrofe v Franciji

Pariz, 4. junija. g. Število smrtnih žrtev pri katastrofi novega mostu pri Saint Denisu se je zvišalo na 13. Viseči most čez reko Dordone je bil izgotovljen že šest mesecev, vendar so ga šele danes oficielno preskusili. Obremenili so ga s prevozom šestih voz peska, ki so v kratkih presledkih vozili čez most. Pri zadnjem vozu se je most podrl.

Naši kraji in ljudje

Štednja z javnim denarjem

Hude obremenitve savinjske industrijske občine

Št. Pavel pri Preboldu, 3. junija.

Kakor po vsej dolini je tudi pri našem kmetu trda za denar. Sicer se večina ni vrgla v dobrih letih na hmelj, vendar preživlja občina hude čase. Župnijsko gospodarsko poslopje, ki je pred tremi leti zgorelo, je že davno postavljeno in je stalo 300.000 Din. Po raznih ugovorih je občinski odbor sklenil, da ugodi patronu ljubljanski škofiji in se odpove za vedno vsem zahtevkom od strani patrona, ta pa plača nanj odpadajoči del stroškov okrog 60.000 Din. Dogovor s škofijo je bil sklenjen v avgustu 1930. Odpoved je pa moralo odobriti politično oblastvo. Akt je ležal tri mesece na sreskem načelstvu v Celju. S ponovnimi urgencami so ga spravili na bansko upravo, kjer počiva sedaj že šest mesecev vkljub urgencam. Obresti so seveda v teh dveh letih rasle in znašajo danes že preko 70.000 Din.

Kjer je ena nesreča, se ji rada pridruži še druga. Zadnjo soboto je bila v Št. Pavlu komisija političnega oblastva, ki naj bi rešila vprašanje razširjenja šole. Pred dvajsetimi leti se je zgradilo za šestrazrednico moderno šolsko poslopje s svetlimi in zračnimi, po 10 metrov dolgimi učilnicami. Ker podeželske občine počasi rastejo, bi naj bila nova šola dovolj prostorna vsaj za 50 let. Zadnja leta je pa izredna tekstilna konjunktura zelo povečala osobje tukajšnje tkalnice. Delavci so se ženili in je sedaj v prvih razredih toliko otrok, da morajo biti sporednice. Pomagali smo si s popoldanskim poukom nadštevilnih razredov, kar je bilo prav v redu in edini izhod v teh hudih časih. Pri tem se je predvsem upoštevala okolnost, da je ugodna svetovna tekstilna konjunktura v zatonu in je tudi naša tkalnica že do sedaj za polovico omejila obrat. Ker se bodo morali odpuščeni delavci izseliti drugam bo tudi naval na šolo hitro popustil in bo dosedanja šola dosti velika, posebno če pomislimo, da pozimi otroci stalno v večjem številu izostajajo, poleti so pa višji razredi zaradi zaposlitve otrok pri kmetijskem delu napol prazni. Po nekih predpisih o šolski higijeni ne vemo, na čigavo pritiskanje se je sestavil poseben odsek občinskega odbora, ki je dal brez vednosti ostalega odbora napraviti načrte za dvignjenje šolske stavbe še za eno nadstropje in zidavo posebne stanovanjske hiše za učiteljstvo za proračunanih 700.000 Din. Načrti sami so stali lepo vsoto 15.000 Din.

Uradna komisija je pa ugotovila, da so načrti neveljavni, ker so se napravili brez komisijonelnega ogleda. Radovedni smo, kdo bo nosil teh 15.000 Din, ki so bili izdani brez vsake potrebe. Komisija je po ogledu predložila mnenje, da bi se podrle vmesne stene v šoli in bi se preobširne učilnice tako stisnile, da bi se pridobili dve učilnici, ki jih trenutno primanjkuje, kar bi stalo kakih 50.000 Din. Večina davkoplačevalcev je pa mnenja, da bi se dalo s popoldanskim poukom dveh vsporednic brez stroškov prebiti to izredno stanje otrok. Sicer je pa še tako polna učilnica vedno bolj higijenična kakor velik del kmetskih stanovanj, kjer prebivajo otroci več časa kakor v šoli, ki se ob vsakem odmoru temeljito prezrači. Poglejmo v naše srednje in celo v visoke šole, kako so tam nabite učilnice pa bomo vsi zadovoljni z dosedanjim stanjem. Danes je treba tudi pri javnem denarju izredne štednje. Če pogledamo vse to in povemo še, da je občina nabavila za vse razrede v zadnjih dveh letih namesto dosedanjih še prav lepih klopi najmodernejše klopi, kar je stalo skoraj 50.000 Din, mislimo, da ne bo nihče silil davkoplačevalce v še hujša bremena.

Sreski sanitetni referent, šentpavelski rojak dr. Anton Schwab, je sprožil pri tej priliki že desetletja pereče vprašanje vodovoda. Ker je voda v Št. Pavlu res slaba, lastniki edinega studenca, ki bi prišel v poštev, pa ne marajo nič slišati o prodaji vode, smatramo občani za najbolje, da bi higijensko oblastvo v javnem interesu vzelo zadevo z vodovodom v svoje roke in bi kakor tudi drugod, s krediti za asanacijo vasi pomagalo k skorajšnjemu uresničenju res koristne in potrebne želje Šentpavlanov.

Besede okrog Laškega

Laško, 4. junija.

Kakor že tolikokrat, so si gg. okrog »Slovenskega gospodarja« tudi v letošnji št. 22 privoščili Laško in Laščane, ki jih imajo v želodcu še iz prejšnjih časov. Če jim tudi ob vsaki priliki in neštetokrat javno pokažemo, da smo se otresli vsakega strankarstva in da nam je pri srcu edinole dobrobit naše domovine, ter da je za nas merodajen samo kraljev manifest, se nasprotniki s tem nočejo sprijazniti, gonijo svoje strankarstvo naprej ter se poskušajo maščevati vedno in vedno nad Laščani, če že ne drugače, pa jih olajšati pri njih žepih.

Vse to si bomo Laščani dobro zapomnili in prišel bo čas, ko »Slov. gospodarju« in njegovim prijateljem ne bo prijetno, ko jim bomo pokazali le felonistične dopise in napade iz Laškega.

Zopet se pritožujejo nad subvencijami, ki jih je dobila občina Laško od države za vodovod in v asanacijske svrhe. Bili smo prvi, ki smo po preobratu gradili občinski vodovod. Zgradba našega vodovoda je dala nešteto občinam širom Slovenije pobudo za zgradbo vodovodov in si štejemo v veliko čast, da smo baš mi šli z dobrim zgledom naprej. Tega zadoščenja nam ne more nihče vzeti in nam je široka javnost lahko hvaležna. Gradili smo vodovod z malimi sredstvi pa velikimi stroški. Že v bivši Avstriji pa tudi v Jugoslaviji je običajno, da prispeva država ali banovina k stroškom za javne vodovode 50 odst. Na podporah ni prejelo Laško v ta namen vsega niti 400.000 Din; vodovod nas pa je stal skoro 2,000.000 Din. Mi smo dali vodovod na razpolago tudi velikemu delu Krištofske občine, ki je gospodom okrog »Slov. gospodarja« vendar pri srcu. Vodovod so dobile vasi Ogeče, Šmarjeta, Sevce in Sv. Krištof. Napravili smo jim hidrante in za vse to nismo sprejeli od te občine niti pare. Pa gospodom okrog »Slov. gospodarja« je tako stvarno delo in tak altruizem tuj in ga kot stari strankarji ne morejo razumeti.

Kar se pa tiče pregrupacije občin, je od »Slov. gospodarja« predlagani načrt nesmiseln. Kolikor nam je znano, nihče ne namerava občino Št. Lenart prideliti drugam, in kolikor vemo se občina Sv. Krištof z vsemi štirimi upira združitvi z občino Marijagradec. Tudi nam ni za združitev ne z eno ne z drugo občino in to zgolj iz gospodarskih in stvarnih razlogov. Laščani zahtevamo povečanje svoje občine le v toliko, kolikor je to potrebno za razširitev mestnega pomerija, in kolikor prihajajo ta zemljišča v poštev kot stavbišča. Niti enega davčno močnejšega objekta ne zahtevamo ter se mu v svojem načrtu lepo ogibamo, samo da ne bo zamere na nobeno stran.

Mimogrede naj bo povedano, da se ima občina Št. Lenart za svojo samostojnost zahvaliti v prvi vrsti očetu našega župana, takratnemu deželnemu poslancu Ferdinandu Rošu iz Hrastnika, ne pa dopisniku »Slovenskega gospodarja«.

Laščani se nikdar ne hvalimo s svojo davčno silo, raje potožimo čez davke. Res pa je, da smo z javnimi dajatvami mnogo bolj obloženi kakor je okolica. Značaj naše občine stavi pač druge zahteve kakor jih morejo staviti selske občine.

Dopisniku »Slov. gospodarja,« ki prebiva med nami, bi svetovali, naj gre med one, ki so mu bolj pri srcu, če mu niso všeč razmere v Laškem in če nam ne privošči krvavo potrebnih subvencij za vodovod in asanacijo. Njegovo veliko »lovšijo« bi bilo treba zapaliti na trgu pred farovžem, da ne bo nevarna za laške hiše.

Belokrajinski drobiž

Črnomelj, 4. junija.

V občini Talčjem vrhu je toča oklestila sadno drevje in napravila občutno škodo tudi po polju.

Gasilska veselica v Dobličih je bila dobro obiskana, za kar gre zahvala posebno tamošnjemu učiteljstvu.

V Semiču je pičil gad hčerko posestnika in mizarja Laha. Takojšnja pomoč je pripomogla, da je deklica okrevala. Strupene kače so se, kakor kaže, razmnožile.

Zadnji sejem v Črnomlju je bil dobro obiskan. Živine je bilo prodane okrog 800 glav.

Sokolska društva Črnomelj, Metlika, Semič, Gradac, Vinica in Bojanci so priključena karlovski župi. Za okrajni zlet, ki bo v Črnomlju v nedeljo 5. junija, se vršijo živahne priprave. Pričakujemo obilne udeležbe.

Župan g. Müller je dal podreti svojo hišo in bo na istem mestu zgradil novo moderno stavbo.

Ribarska zadruga je na svojem občnem zboru sklenila v Lahini gojiti potočne postrvi, krape in rake.

Oblečemo Vas
elegantno od nog do glave
za mal denar
zelo ugodno. — Tudi na obroke!
A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Telovske procesije

Ljubljana, 4. junija.

Kakor vsako leto, se je Ljubljana tudi letos za Telovo lepo pripravila in si nadela svečano lice. Že na predvečer so mestni delavci očistili ulice vsakih smeti, odstranili vsak papirček in pomarančno lupino. Grad je blestel v svetlobni paradi. Na praznik zjutraj so delavci še enkrat stopili na delo, nakar je privozil po cestah škropilni avto, pomočil ceste in pritisnil k tlom vsak prah. Ljudje so okrasili okna s svežim zelenjem in krasnim cvetjem ter pripravili številne sveče, ki so ob mimohodu procesij zaplapolale v neštetih lučkah. Tudi hodniki ob hišah so bili ozaljšani z lepimi brezovimi vejami, lastniki trgovin pa so se po svoje potrudili.

Prva je odšla na pot šentpeterska procesija, ki so se je udeležili številni farani. Procesijo je vodil ob številni asistenci župnik g. Petrič. Ob 6.30 se je vršila trnovska procesija in krenila po trnovskih ulicah, dalje čez Krakovo in na Cojzovo cesto ter Emonsko cesto. V procesiji so bila zastopana poleg občinstva razna društva in šolska mladina z učiteljskim zborom. Manjkalo tudi ni narodnih noš. Ob 7.45 se je vršila viška procesija, ob 8.30 šišenška in ob 8.30 tudi uršulinska na samostanskem vrtu, poslednja ob izključitvi javnosti.

Glavna procesija iz stolnice se je vršila ob 9. Preje je bral g. škof dr. Gregorij Rožman v cerkvi pontifikalno mašo ob številni asistenci kanonikov. Maše kakor procesije so se udeležili poleg ogromnega števila občinstva predstavniki javnosti: ban g. dr. Marušič, predstavniki banskih uradov, divizijski general g. Bogoljub Ilić z oficirskim zborom, zastopniki mesta podžupan g. Evgen Jarc z občinskimi svetniki, konzularni zbor, policijska zastopnika policijske uprave nadsvetnik dr. Mlekuš in poveljnik straže g. Bedenk, zastopniki univerze in drugih korporacij. V procesiji je stopala poleg impozantnega števila občinstva šolska mladina, razne organizacije z banderi, oficirski zbor, gasilci in oddelek vojaštva pod poveljstvom podpolkovnika g. Jakliča. Vojaštvo je oddalo pri blagoslovih na Marijinem trgu, Kongresnem trgu in drugod častno salvo. Z gradu je bilo oddanih 15 topovskih strelov. Igrala je vojaška godba pod osebnim vodstvom podpolkovnika g. dr. Čerina.

Za red, ki ni bil moten prav v nobenem pogledu, je, kakor običajno, vzorno skrbela policija. Narava je naklonila za praznik prekrasno vreme in je tako sama praznovala z ljudmi pobožnih src.

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Krvna osveta v ciganskem taborišču

Novi Sad, 4. junija.

V tukajšnjem ciganskem taborišču se je odigrala te dni krvava drama, ki je, kakor je dognala sedaj preiskava, pravi izraz krvne osvete. Cigan Andrej Juvanovič je ponoči zahrbtno napadel in težko ranil svojega rojaka Tošo Fana, ki je letos začetkom marca ranil njegovega brata Mirka.

Meseca marca je ciganško taborišče volilo svojega vojvodo in je bil kandidat večine Tošin oče, Miša Fan. Proti Miši pa je bila tudi močna opozicija in ker so bili v taborišču zaradi volitev hudi prepiri, je posegla vmes oblast, ki je prepovedala izvolitev Miše Fana za vojvodo, ker možakar ni pismen in ker nima dovolj vpliva v taborišču. Na strani opozicije proti Miši Fanu sta bila tudi brata Andrej in Mirko Juvanović. Andrej Juvanović je večkrat zasmehoval Tošo Fana, ker njegov oče ni postal vojvoda. Mlada cigana sta se se zaradi tega večkrat spoprijela in ko sta si bila enkrat zopet v laseh, je prišel mimo Andrejev brat Mirko, ki je hotel nasprotnika ločiti in pomiriti. To pa mu ni uspelo. Toša Fan se je vrgel nanj ter mu prizadel več ran z nožem.

Mirko Juvanović je prišel šele te dni iz bolnišnice. Brata Juvanović in Toša Fan so postali smrtni sovražniki ne samo zaradi napada v marcu, temveč tudi zaradi tega, ker je Toša prevzel Andreju dekleta. Ko je sedaj Toša sedel pozno zvečer pred svojim domom, je naenkrat začul za seboj korake in nekdo ga je vprašal: Kdo si? Komaj se je odzval, je že dobil v hrbet silen sunek z nožem. Našli so ga v nezavesti in vsega krvavega pred hišo. Taborišče je takoj vedelo, kdo je storilec. Andrej Juvanović pa se je tudi sam javil oblasti ter mirno priznal, da je poravnal svoj račun s smrtnim sovražnikom. Ranjeni Toša bo rani najbrž podlegel.

Telesno zaprtje, slaba prebava, abnormalno razkrajanje in gniloba v črevesu, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih čermasti turi, marsikateri katari, motnje sluznice, preidejo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice.** Številni zdravniki in profesorji uporabljajo **»Franz Josefovo« grenčico** že desetletja pri odraslih in otrocih, obeh spolov z največjim uspehom. **»Franz Josefova« grenčica** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velik požar v Mariboru

Maribor, 4. junija.

Na Telovo je bilo okrog 15. popoldne gasilsko društvo obveščeno, da je v obsežnem objektu Kemiindustrije, ki je last Karla Goleža v Einspielerjevi ulici, izbruhnil požar. Gasilci so s tremi brizgalnami takoj odhiteli na kraj nesreče in z veliko bravuro napadli glavno ognjišče, ki je bilo v skladišču dragocenega barvila: črna sajevka. To barvilo se pridobiva iz saj oljnega plamena.

Kolikor se je moglo ugotoviti, je nesreča nastala zaradi kratkega stika v skladiščnem elektrovodu. Reševalna dela so trajala od 15. do 17. ter se je v tem času tudi nekaj gasilcev ponesrečilo. Škoda znaša po cenitvi prisotnih očividcev okrog *treh milijonov dinarjev*, ker so najvažnejše kemikalije uničene. Za koliko je lastnik zavarovan, se zaradi njegove odsotnosti ni moglo ugotoviti. Požar je bil omejen samo na dotični objekt.

SOKOLSTVO

Javna telovadba Ljubljanskega Sokola

Ljubljana, 4. junija

Danes popoldne je otvoril Ljubljanski Sokol sezono letošnjih javnih nastopov ljubljanskih sok. društev na svojem letnem telovadišču pod Tivolijem, kjer se je zbralo lepo število gledalcev.

Precej obširen in pester spored je trajal dobri dve uri. Žal, da so bili skoro vsi odmori med posameznimi telovadnimi točkami predolgi, kar je ves spored malo zavleklo. Ko odhaja en oddelek, bi moral že naslednji oddelek korakati na telovadišče.

Zadnja točka, ples dvanajstorice članic, je bila zlasti kar se tiče izvedbe najlepša. S prostimi vajami so nastopili moški naraščaj, člani in članice, in sicer vsak oddelek s saveznimi prostimi vajami, ki so določene za vsesokolski zlet v Pragi leta 1932. Izmed vseh prostih vaj so bile najbolje izvedene vaje članic. Vse proste vaje pa so bile sem pa tja neskladne in nekateri, zlasti težji gibi premalo izpiljeni. Vzrok bo brzkone ta, ker so proste vaje prekasno izšle in je bilo za vežbanje premalo časa.

Ženska in moška deca je nastopila hkrati z različnimi igrami in s tekmo preko in skozi ovire, kar je vzbudilo pri občinstvu precej smeha in dobre volje. Moški naraščaj je potem, ko je končal svoje proste vaje, ostal na telovadišču in takoj nastopil k orodni telovadbi.

Člani so poleg prostih vaj izvedli še tri samostojne točke. Vzorna vrsta 8 tekmovalcev je nastopila na krogih, kjer je vsak izmed njih pokazal po eno vajo na mestu in po eno v gugu. Nadalje je nastopilo 9 bratov s hkratnimi vajami na treh drogih. Vaje, med katerimi so bili tudi veletoči in salta, so se jim skoro vse posrečile, zlasti če pomislimo, kako težko je doseči pri tem skladnost. Nekaj novega je bila telovadna ura članov, ki je imela namen v kratkem času pokazati občinstvu, kako se telovadi po sokolskih telovadnicah. Videli smo zbor v dvored, korakanje, nekaj gibov iz prostih vaj, orodno telovadbo in nazadnje redovne vaje.

Vse točke razen plesa dvanajstorice, ki so ga izvajali na klavir, je spremljala društvena godba Sokola I. na Taboru.

Sokol v Veliki Pirešici bo priredil v nedeljo 7. t. m. ob 15. v dvorani gostilne pri »Cestnem Ferveguc burko s petjem »Pogodbac. Po igri bo prosta zabava. Mlado društvo vabi vse svoje prijatelje, da ga obiščejo ta dan in mu pomorejo k nadaljnjemu razvoju.

Mladinski dan zagorskega Sokola se bo vršil v nedeljo 7. t. m. Nastopili bodo vsi mladinski oddelki s prostimi vajami in igrami. Prijavili so se tudi Trboveljčani. Eno moštvo članov bo nastopilo v odbojki proti Celjanom, deška postava bo prav tako odigrala eno odbojkino tekmo. Ker je ta prireditev prva te vrste pri nas, naj se je napredno občinstvo udeleži v čim večji meri, tem bolj, ker velja utrditi naraščaju samozavest in vztrajnost ter voljo do sokolskega dela. Začetek ob 15. — V slučaju ugodnega vremena bo napravila sokolska mladina v družbi članov in članic propagandni izlet v Št. Lambert in to danes na Telovo. Odhod ob 13. izpred Sokolskega doma. Vabljeno vse napredno občinstvo

Razvitje prvega sokolskega prapora v Dravinjski dolini bo v Oplotnici v nedeljo 7. t. m. obenem z društvenim telovadnim nastopom, pri katerem bodo sodelovale vse edinice v večjem ali manjšem številu iz dravinjskega sokolskega okrožja. Zvečer bo vozil avtobus nazaj v Konjice ob 20. in 23. Na programu je bila tudi blagoslovitev prapora po katoliškem duhovniku. Društvo pa je sprejelo potem, ko so bili že lepaki tiskani, odgovor iz Maribora, da se bo blagoslovitev ne bo vršila, ker da še ni pojasnjeno, v kakih odnošajih stoji Sokolstvo nasproti veri in cerkvi.

Sokol na Vranskem priredi v nedeljo 7. t. m. pešizlet v Motnik, kjer se je letos ustanovila sokolska četa. Pridruži se tudi Sokol iz Gomilskega. Odhod iz Vranskega ob pol 14., sprejem v Motniku ob 15. Na sporedu so proste vaje članov, članic in dece ter orodna telovadba članov. Po telovadbi prosta zabava z godbo in plesom pri br. Ludoviku Grabnarju.

V Konjicah bo 21. t. m. okrožni zlet dravinjskega sokolskega okrožja, pri katerem bodo sodelovala vsa društva in čete vsega sreza. Nastopi tudi podoficirska inženjerska šola iz Maribora.

Sokolsko društvo Subotica je prejelo od občine krasno zemljišče pri parku okrog kolodvora okoli 8000 m². Tamkaj se bo zidal Jugoslovenski sokolski dom kralja Aleksandra, kjer bo sedež sokolskega društva pa tudi vseh drugih kulturnih in nacijonalnih društev. Gradbeni stroški so preračunani na preko 4 milijone Din. Telovadnica bo 24 m dolga in 18 m široka. V domu bo tudi javno kopališče in restavracija, prostrano letno telovadišče pa bo popolnoma ustrezalo društvenim svrham.

Sokol Ruše je sredi maja poletel k Pankraciju na Kozjaku, na binkoštno nedeljo je odšla moška in ženska deca na Smolnik, k Arehu in Mariborski koči pa so odšli naslednji dan člani in naraščaj. Udeležba je bila povsod prav povoljna. 17. maja je bil prav dobro uspel koncert mariborske Glasbene Matice. Člani telovadijo v sredo in petek, članice v ponedeljek, petek, naraščaj v torek in soboto, naraščajnice v sredo, soboto, moška deca I. oddelek v sredo, soboto, drugi oddelek v torek, petek, oziroma ponedeljek, četrtek, ženska deca oba oddelka v torek in petek, v nedeljo pa najmanjša deca.

Vstop lužiških Sokolov v Slovansko Sokolstvo je moral biti zaenkrat odgoden zaradi silnih napadov nemških novin, ki so podtikavale lužiškim Srbom iredentistične namene, češ, da ustanavljajo češke sokolske enote itd. Na te napade je odgovoril starosta zveze br. Šajba, ki je pač naglasil, da v luzveze br. Šajba, ki je pač naglasil, da v Lužici ni čeških društev, toda Lužičane spaja z ostalimi slovanskimi Sokoli trdna vez Tyrševega Sokolstva. Taka izjava pomeni za lužiške razmere zelo mnogo. Razume se, da so se vršile preiskave pri sokolskih društvih in zlasti okrog učiteljstva so se sukali orožniki pruske in saksonske vlade. Toda Lužica ni klonila, temveč je priredila kljub vsemu velik in dobro uspel III. sokolski zlet v Radvoru pri Budyšinu, ki ga je obiskalo na tisoče zavednega srbskega ljudstva z vsemi svojimi zastavami. Po vsem je podoba, da se je sokolski pokret že dobro usidral tudi med brati na Lužici.

Olimpijada v Los Angelesu 1932 prihodnje leto bo obsegala tudi tekme v telovadbi na orodju kot panogi za sebe. Sklenjeno je, da se je bo udeležilo tudi jugoslovensko Sokolstvo po svojih najboljših borcih. Vaje še niso oficijelno objavljene, pač pa so pričela izhajati v glasilu francoskih gimnastov. Sestavil jih je predsednik mednarodne tehnične komisije Huguenin, ki ga je v to pooblastila seja v Luxembourgu.

KULTURNI PREGLED

Poljska lirika

V izdaji Sklada Ossolinskich Lvovu je izšla obsežna antologija poljske lirike z naslovom **»Od Kochanowskiego do Staffa«**. Ta cvetober poljskega pesništva je pripravil Waclaw Borowy, ki nas v predgovoru prav kakor Bogdan Popović v svoji Antologiji srbske lirike, obsežno seznanja z načeli in načinom svojega dela.

Antologija Borowega obsega čez 350 strani; otvarja jo Jan Kochanowski iz 16. stoletja, ki se po sili in pristnosti pesniškega izraza ne razlikuje od sodobnih pesnikov drugih narodov in čigar 400 letnico rojstva so Poljaki slovesno proslavili v minulem letu. Iz 16. in 17. stoletja so še Grabowicki, Srarzinski, Miaskowski, Zimorowic, Morsztyn, Gawinski, Kochowski in drugi, 18. in 19. stoletja je zastopana zelo obilno; predvsem so tu velike zvezde, kakor Mickiewicz, Stowacki, Krasinski, dalje Cyprjan, Norwid, H. Ujejski, A. Asnyk in drugi; Marija Konopnicka in Jan Kasprowicz vstajata nad drugi, vsaj v tujini manj znana imena. St. Wyspianski je zastopan s tremi pesmimi, najjačje pa predstavlja novo poljsko poezijo Leopold Staff.

Vsem, tu zastopanim poetom novejšega časa se pozna zvestoba poljski pesniški tradiciji, ki se je začela že s Kochanowskim in ki je dobila v genialnem Mickiewiczu najvišjo sintezo klasicizma in romantike najmogočnejši izraz poljskega duha, čigar svetla vizija in globoke poglede na dno človeškega občutja sta posrečeno zajela Stowacki in v svojih dramatskih delih nesmrtni Wyspianski. Niti moderni, n. pr. Staff, se niso mogli povzpeti nad velično teh vodilnih pesnikov poljskega naroda, ki so bili zaeno preroki in duhovni vodje v svobodo. S povojno poezijo, v katero je udrl nov duh, nas ta Antologija ne seznanja.

Današnji čas paradoksno beži od poezije, čeprav sicer čisla kratek, zgoščen izraz emocij ali misli. Vzlic temu lirika — dobra lirika, v najbolj odbranih plodovih res nadarjenih pesnikov — pové z enim verzom toliko kot proza na celi strani. Uživanje prave poezije pa ne zahteva samo, kakor uživanje muzike ali slikarstva, izvestne naravne dojemljivosti, marveč tudi velike prefinjenosti okusa in notranjega posluha za jezikovne odtenke in ritmične finese. Zbog tega nam je lirika v tujih jezikih tako težko dostopna — v vsej svoji lepoti, kajpak, vendar je vedno značilna za narod, v katerem so poetje ustvarjali.

Kdor se zanima za Poljake in poljski jezik, bo s pridom segel po antologiji Borowega; v nji bo našel čudovite odseve poljske zemlje in poljskega življenja.

B. B.

Vprašanja mladosti in mladostnika

Že pred desetletji je Ellen Key proglasila naše stoletje za »stoletje otroka«. Nikdar se še ni človeštvo tolikanj zanimalo za obstoj in prospeh svojega naraščaja, kot se v omikanih deželah zanima danes. Medicina je zdravstveno in higiensko mrežo za fizično ohranitev, zdravje in trden razvoj mladine razpredla že do najtanjših niti. Pedagogika ni šla še nikdar v take podrobnosti, zlasti psihologija se trudi, da čim bolj pronikne v otroško dušo. Obstoji cela vrsta novih učnih sistemov in metod, ki se tako razlikujejo od starih, kakor v tehniki električni kolovrat od starega, primitivnega. Posebno se proučuje seksualnost mladine, odkar je psihoanaliza opozorila na možnost vzročnih vezi med njim in nevrozami. Od otroka gre ta ogromni val skrbi za naraščaj k mladostniku.

Pri nas sta o problemih mladostnika pisala predvsem prof. dr. Ozvald in prezgodaj umrli dr. Fr. Čibej, tiče pa se ga tudi vprašanje seksualne vzgoje, ki je o nji dr. Žgec izdal v »Jutru« že obranavano knjigo. V založbi »Slovenske šolske matice« je izšlo še eno delo, ki zasluži, da opozorimo nanj: dr. Josipa Jeraja »Duševna podoba mladosti«. Pisec je izdal že več knjig, med njimi zanimivo filozofsko študijo »Osebnost — ideal«; je profesor bogoslovja v Mariboru, kjer predava, če se ne motimo, moralo. Kot moralista ga seveda globoko zanimajo problemi človeške narave in psihologije. Po tej poti je prišel tudi k proučevanju mladostnika in njegove duševnosti. Plod tega dolgoletnega in smotrenega študija je omenjena knjiga. Razdeljena je v pet poglavij: 1. Uvod. 2. Pubertetna doba. 3. Razvoj mladostnikovih duševnih zmožnosti. 4. Vraščanje mladostnikovo v svet vrednot. 5. Mladostni tipi. Knjiga se dotika dolge vrste vprašanj, ki so za človeka in za narod važnega, včasih vprav usodnega pomena, zato bi bilo želeti, da bi se ob nji zamislili tudi nepoklicni pedagogi — vsi, ki kakorkoli vplivajo na svoje okolje. Ne nudi samo vpogleda v dušo mladine, temveč tudi mnogo etičnih vzpodbud. Kritično premotrivanje avtorjevih izvajanj prepuščamo seveda strokovnim peresom.

„Das Slawen-Lied“ Kiepenhauerja

V založbi Gustava Kiepenheuerja v Berlinu je pravkar izšel roman nemškega pisatelja iz Češkoslovaške, F. C. Weiskopfa »Das Slawenlied«. Weiskopf je Slovencem znan iz zbirke povesti »Komur ni dana izbira...« katero je izdala Cankarjeva družba v Ljubljani. Weiskopf je v nemškem slovstvu priznano ime; tudi v knjigi »24 neue deutsche Erzähler«, kjer so zbrani sami boljši sodobni pisatelji, je Weiskopf zastopan.

»Das Slawenlied« je označil Weiskopf kot roman izza zadnjih dni Avstrije in prvih let Češkoslovaške. Za nemško kulturo v Pragi je značilna posebnost, da je že pred vojno dala odlične nemške pisatelje, ki so zelo simpatično pisali o češkoslovaškem narodu in se v njegovo notranjost poglabljali s širokogrudno objektivnostjo. Posebno simpatičen je bil Pragi Egon Ervin Kisch, ki je takrat vzbujal pozornost z romanom »Der Mädchenhirt«. Po vojni je Egon Kisch ostal zvest svoji tradiciji in se je približal tudi Jugoslovenom s svojo knjigo iz srbskega bojišča: »Kisch, schreib das auf«, ki je izšla tudi že v srbohrvaškem prevodu (pri »Nolitu«). Enako simpatično posega v češko življenje, celo v zgodovino, češkoslovaški pisatelj Franc Werfel, ki je izdal lansko leto dramo »Kraljestvo božje na Češkem«.

Tudi Weiskopf v pravkar izdanem romanu »Das Siawenlied« prav simpatično slika gibanje češkoslovaškega naroda za osvobojenje izpod avstrijskega jarma. Roman ima sicer precej vidno socijalno tendenco, vendar je zanimiv za vsakega inteligenta in bo tudi Slovencem osvežil spomine na zadnje dneve Avstrije in prva leta svobodne države. Zlasti je zanimivo čitati v tem romanu, kako so se tudi na Češkem preko noči prelevili najhujši avstrijakanti v navdušene češke nacijonalce; zasijalo je solnce svobode in se je bilo treba osigurati s službami — kjerkoli . . . Središče romana je gimnazijec, ki ga je Avstrija poklicala v vojaško službo iz osmega razreda.

Dr. Avg. Reisman.

Spominjajte se slepih!

Domače vesti

* **Manifestacija za naše morje.** S parobrodom »Dubrovnik« je prispelo v Split 600 članov Jadranske straže iz južne Srbije, ki so v Gjenoviću poklonili vojni križarki »Dalmacija« krasno izdelano zastavo. V Splitu so jih sprejela in pozdravila nacionalna društva in zastopniki oblastev in občine. Pozdravila sta jih podban Zdravković in v imenu mesta dr. Matošić. V zahvalnem govoru je general v pokoju Milorad Ristić poudarjal, da rojakov iz Dušanovega carstva nihče ne more odtrgati od Jugoslavije in da so došli, da manifestirajo za naše morje. Zvečer je bil gostom na čast prirejen koncert.

* **Tujci in obrt v Jugoslaviji.** Beograjska obrtna zbornica je interesente obvestila, da mora vsak tuji državljan, ki namerava otvoriti obrtno delavnico, svoji prošnji priložiti potrdilo ministrstva notranjih zadev in ministrstva vnanjih poslov, da med njegovo in našo državo obstoji reciprociteta v tem vprašanju.

* **Imenovanje.** Za kapetana II. razreda je imenovan aktivni (ne rezervni, kakor smo pomotno poročali) poročnik g. Rudolf Marn, komandir 10. čete 3. pp. v Pirotu.

* **Dr. Štampar v Nemčiji.** Na poziv nemškega Društva za higijeno bo v bližnjih dneh odpotoval v Dresden dr. Andrej Štampar, da tamkaj organizira razstavo za higijeno sela.

* **Plenarna seja sreskega kmetijskega odbora za srez dravograjski** se je vršila 28. maja v Dravogradu v restavraciji g. Komauerja. Vodil jo je predsednik g. inženier Franjo Pahernik, ki se je pri tem spomnil umrlega nadgozdarja g. Praha. Tajnk, sreski kmetijski referent g. Zdolšek je prečital zapisnik zadnje plenarne seje, nakar je podal predsednik poročilo o delovanju sreskega kmetijskega odbora (o nabavi plemenskih ovc, o ustanovitvi gozdne drevesnice, o kmetijskem zimskem tečaju v Vuhredu, kjer je izrazil zahvalo vodji tečaja kmetijskemu referentu gospodu Zdolšku). Nadalje je omenil nagrade in diplome kmetijskim pomočnikom in pomočnicam za zvesto večletno službovanje pri enem in istem kmetskem gospodarju. I. nagrada za 40 letno službovanje pri enem gospodarju v znesku 500 Din in diploma s pozlačeno številko 40; II. nagrada za 25 letno službovanje v znesku 200 Din in diploma; III. nagrada za 10 do 25 let službovanja. Blagajnik g. Ambrož je v poročilu omenil, da lansko leto ni bilo nikakih dohodkov nego samo izdatki. Tajnik je potem poročal o izplačilih nagrad posestnikom licenciranih bikov in o delovanju ožjega odbora, nakar so se vzele v pretres razne prošnje, naslovljene na sreski kmetijski odbor, ki so bile precej ugodno rešene. Skupni proračun sreskega kmetijskega odbora znaša 60.500 Din.

* **Kolonije hrvatske šolske mladine v Konjicah.** Kakor javljajo zagrebške »Narodne Novine«, bo tamkajšnji Higijenski zavod otvoril letos svojo poletno kolonijo v Slovenskih Konjicah, da se šolski mladini omogoči odpočitek v gorskem zraku. Kolonija bo prirejala izlete na Pohorje.

* **Hrvatski turisti na Golici.** Člani Hrvatskega planinskega društva in Hrvatskega turističnega kluba »Sljeme« prirede prihodnjo nedeljo skupni izlet na Golico.

* **Lep dobitek v razredni loteriji.** Kakor poročajo iz Cerkelj ob Krki, je posestnik in mlinar Jože Vegelj iz Gornje Pirošice zadel v državni razredni loteriji dobitek v znesku 500.000 Din, ki mu je bil že izplačan.

* **Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana,** bo imela redni občni zbor 28. t. m. ob 11. v prostorih okrožnega sodišča v Mariboru. Na dnevnem redu bo med drugim tudi izpremememba pravil.

* **Službeno mesto babice** razpisuje županstvo občine Škofja vas pri Celju. Opremljene prošnje se sprejemajo do 20. t. m. pri gornjem naslovu. Letna plača znaša 1200 Din.

* **Novi grobovi.** Dne 1. t. m. je nenadno umrla ga. Leopoldina Stigerjeva, soproga trgovca v Slovenski Bistrici g. Alberta Stigerja, ki je nedavno sam hudo obolel. Pokojnica je bila po rodu iz celjske Stepišnikove rodbine in je dosegla visoko starost 75 let. — Včeraj zjutraj je umrl v celjski javni bolnici v starosti 65 let znani stari Celjan in bivši kavarnar g. Ivan Jicha. Spominjamo se simpatičnega gospoda iz časov hudih nacionalnih borb. G. Jicha je bil navzlic češkemu pokoljenju hud Nemec, toda v Jugoslaviji miren in lojalen državljan. Užival je tako vsesplošne simpatije. — V Leskovci pri Litiji je umrl g. Josipu Mamiloviću sin Maksi, dijak realke. Pogreb bo jutri ob pol 11. na pokopališču v Javorju pri Litiji. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Očeta zadela strela, sina pa vihar vrgel v Dunav.** Poročajo iz Sremske Mitrovice, da so se v torek popoldne nad Mitrovico in okolico nakopičili temni oblaki. Ljudstvo je s strahom pričakovalo, kaj se bo zgodilo. Zavladala je silna sopara, kmalu pa je nastal vihar, ki je povzročil pravo paniko. Vse se je umaknilo v hiše in druga zavetišča. Kmalu se je prelomil oblak in vlila se je silna ploha. Vihar je zagrabil 17 letnega mladeniča Nikolo Teodorovića ter ga kakor lahkotno pero vrgel v Dunav. V očeta, ki je ostal na obali reke, pa je udarila strela. Starec se je pozneje zopet osvestil, a je postal popolnoma gluh. Vihar je povzročil veliko škodo.

* **Koroške vesti.** Kakor poroča »Koroški Slovenec«, se je te dni na povratku iz Sel domov smrtno ponesrečil tesarski mojster Piber iz Boroveli blizu kraja, kjer se odcepi cesta v Čevhov graben. Piber je s svojim spremljevalcem zašel čisto na rob, tam pa strmoglavil, se med padcem močno pobil in padel v tolmun, v katerem je utonil. Prepeljali so ga v Borovlje. V torek popoldne je v Selah od srčne kapi zadet nagloma preminil najemnik Hajnževe kmetije Jožef Užnik. Dobre volje je vstal od kosila, deset minut pozneje pa so ga našli mrtvega na skednju. V Tucah je te dni umrla Jožefa Hribernik, po domače Boštjanka. Bila je vzor matere in gospodinje. Po svoji marljivosti je slovela daleč naokrog. Bila je zavedna Slovenka, ki je svoje otroke vzgojila v narodnem duhu. Ob grobu so se domači pevci od nje poslovili z žalostinko.

* **Inkasant pobegnil s 26.000 Din.** V Osijeku je v torek dopoldne trgovec Viljem Brajer poslal svojega inkasanta Joso Vladisavljevića v podružnico Udruženja jugoslovenskih bank po 26.000 Din. Inkasant pa se z denarjem ni vrnil, marveč je najel avto in se z njim odpeljal proti Zagrebu. Za njim pa je pohitel detektiv. Že v Feričancih je dohitel ubežnega defravdanta ter ga izročil policiji. Od poneverjenega denarja je Vladisavljević 700 Din že potrošil, ostalo vsoto pa so zaplenili.

* **»Jugosport«, r. z. z o. z. v Ljubljani,** Miklošičeva 34 (A. Rasberger). Vam nudi vse po zadružnih cenah (gramofone, plošče, fotoaparate in potrebščine.) Pristopite kot član!

»KINO IDEAL«

Najnižje ljudske cene Din 3, 5 in 8

NILS ASTHER v filmu:

„PO VIHARJU“

Danes ob 4., ½8. in 9. uri

* **Neverjetno enostavno** in vendar idealno pregledno in natančno je vse v priznanem in priljubljenem knjigovodstvu Ro-Lex. Vsekakor se izplača, da si ogledate ta sistem na ljubljanskem velesejmu v paviljonu G-217. Sistem vam razložijo zastonj in kakor stoteri drugi, boste radi priznali, da bi bilo knjigovodstvo Ro-Lex tudi za vaše podjetje primerno. Vaš obisk nas bo zelo veselil. »Kartoteka«, družba z o. z., Ljubljana, Šelenburgova ulica 6-I.

* **Kaj vse zmore odol!** Z odolom si ne samo čistiš zobe in jih obdržiš zdrave in bele, nego jih tudi obvaruješ pred gnitjem. Odol čisti in osvežuje vsa usta, varuje zobno meso zdravo in ga ščiti pred prevelikim omehkuženjem. Odol da sapi čudovito blagodejen duh. Spričo posebne lastnosti, ki jo ima samo odol, se ta vleze s svojimi antiseptičnimi elementi v sluznice vse ustne votline in jih varuje po več ur pred nevarnim vplivom bakterij in pred vsemi procesi vretja, kar brezpogojno uniči zobe, ako se ni uporabljalo nikako varovalno sredstvo.

* **Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— **Drevi ob 20. bo poslednji letošnji simfonični koncert.** Izvajal ga bo orkester 70 članov, sestavljen iz opernega orkestra in orkestra orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani pod vodstvom skladatelja Škerjanca in s sodelovanjem pianista Noča. Na sporedu bodo tri velika dela svetovne literature: Franckova »Simfonija« Musorgskega simfonična pesnitev »Na Lisi gori« in Čajkovskega »Klavirski koncert v b-molu«. Vsi letošnji simfonični koncerti so nam prinesli po zaslugi glediališke uprave in Filharmonične družbe obilen program pod taktirko dirigentov gg. Poliča, Škerjanca in Štritofa. Tudi nocoj se nam obeta velik užitek, zato še prav posebno opozarjamo na ta koncert. Dobi se tudi natančen program, na katerem je v kratkih obrisih podana vsebina dela kakor tudi življenjski podatki avtorjev. Na razpolago so še sedeži vseh vrst po običajnih koncertnih cenah. Polna dvorana nocoj naj bo dokaz našega zanimanja za visoko glasbeno umetnost. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjigarni.

u— **Ljubljanska opera.** Svetozar Banovec nastopi prvič po dveletni odsotnosti v soboto v operi »Rigoletto« kot vojvoda mantovski. Partija mu nudi priliko, da bo pokazal veliko bogastvo svojega znanja ter lepoto svojega blestečega tenorja. Naslovno vlogo poje g. Primožič, Gildo ga. Oberwalderjeva. Dirigent je g. Neffat.

u— **Društvo za pospeševanje ciljev Društva narodov** priredi drevi ob pol 21. v mali dvorani Kazine sestanek, na katerem bo poročal sodnik g. dr. Stojan Bajić. Vabljeni člani in po njih uvedeni gostje!

u— **Razne nezgode.** V splošno bolnico v Ljubljani so včeraj dopoldne spravili več ponesrečencev. Na telovadišču v Šiški je padel z orodja Maks Nečimer in si zlomil desnico. Enako smolo je doživel Josip Srakar na telovadišču na Taboru. Pri padcu si je zlomil desno nogo. Iz Ihana so prepeljali 5 letnega posestnikovega sinčka I. Anžiča. Prišel je z nogo v gepelj, ki mu jo je zdrobil v peti. Dninarica Ljudmila Selanova iz Gornje Besnice pri Kranju se je pri delu hudo vsekala v levo roko in je morala tudi iskati pomoči v bolnici.

Telo se lepša, koža postane enakomerno zagorela, lišaj izgine, izpuščaji trajno prenehajo, ako se pri solnčenju mažete z originalnim **Niggerol oljem ali kremo** za solnčenje in masažo, ki se dobiva v vseh lekarnah in drogerijah. — **Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica 5.**

JAVNA TELOVADBA

Sokola I na Taboru

V NEDELJO, DNE 7. JUNIJA 1931

Začetek točno ob 16. uri. 8110

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

ALI JE VAŠA PREBAVA V REDU?

ARTIN

Zdaj boste imeli normalno izpraznenje, ako ste vzeli poprejšnji večer 2—3 male dražeje

Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebina škatljice po 8.— Din zadostuje za 4—6 krat.

u— **Pobeg od doma.** Neznano kam je pobegnila te dni 16-letna Anica Novakova, stanujoča na Kodeljevem. Je vitke postave, oblečena v baržunasto obleko. Obuta je v črne ali bele čevlje in ima pristrižene lase.

u— **Tatvina dvigala.** Frančiška Zalaznikova, lastnica prevozniškega podjetja, stanujoča na Sv. Petra cesti 31 je prijavila, da je bila izvršena v njenem hlevu tatvina dvigala, vrednega 800 Din. Tat se je poleg dvigala polastil tudi dveh verig, ki ju je našel tamkaj.

u— **Ne trpinčite živali! Po Dolenjski** cesti je pripeljal včeraj popoldne tovorni avto v Ljubljano 19 prašičev in 11 telet, ki so bila natrpana drugo na drugem. Uboge živali se sploh niso mogle ganiti. Zadeva je vzbudila med občinstvom, ki je takoj opazilo trpljenje živali, hude proteste in zgražanje. Voznika je stražnik legitimiral in bo moral dajati z lastnikom živali odgovor pred oblastvom.

Iz Celja

c— **Telovska procesija** se je vršila po običajnem redu ob številni udeležbi predstavnikov oblastev, uradov, korporacij in društev. Sodelovalo je tudi vojaštvo garnizije, ki je pri vseh bogoslužjih pri lepo improviziranih oltarjih oddalo častne salve. Popoldne je bilo mesto prazno, ker je bilo vreme izletnikom in turistom zelo naklonjeno.

c— **Izletniške vožnje v Logarsko dolino.** Vodstvo mestnega avtobusnega podjetja bi bilo pripravljeno v primeru, da bi se vsako soboto prijavilo vsaj 8 izletnikov, vpeljati v Logarsko dolino posebne izletniške avtobusne vožnje ob nedeljah z odhodom ob 4. zjutraj iz Celja in s prihodom v Logarsko dolino ob 7. Povratek zvečer po dogovoru. Prijave se sprejemajo v Kmečki posojilnici v Prešernovi ulici in v drogeriji »Central« na Kralja Petra cesti.

c— **Glede mestnega kopališča »Diane«** se je z ozirom na našo nedavno notico o zasmrajenju Voglajne in po njej tudi Savinje v vsem dolnjem toku pod mestom v gotovih krogih ustvarilo napačno pojmovanje. Smisel notice je pač ta, da bi imela »Diana« v primeru, da bi ob gotovih dnevih Savinja iz Voglajne ne prinašala blagodišečih vonjav, nedvomno več obiskovalcev, kot jih pa sicer ima. Kljub vsemu pa ostane »Diana« za prave plavače in druge vodne sportnike izmed vseh naravnih kopališč v mestu pač najboljša točka zaradi krasnega plavalnega terena, kakor tudi izborne lege v neposredni bližini mesta.

c— **V notici o velikem vokalno-orkestralnem koncertu CPD** se je vrinila napaka, ki kvari pravilni smisel notice in zlasti čas prireditve. Koncert se bo vršil v soboto 20. junija ob pol 21. ter v nedeljo 21. junija ob 17. v veliki dvorani Celjskega doma.

c— **Mestni kino** predvaja drevi ob pol 21 zvočno dramo »Ljubezen Renate Langenove«. Zvočna predigra.

Iz Maribora

a— **Drugi družabni večer Oficirskega doma** se je vršil v sredo zvečer v dvorani Narodnega doma. Zaradi tesnejših stikov med oficirskim zborom in civilnim prebivalstvom se je Oficirski dom odločil, da priredi vsak mesec po en tak družabni večer. Obisk je bil od strani oficirskega zbora, ki se je zbral z mestnim komandantom g. generalom Pavlovićem na čelu, mnogoštevilen, civilnega prebivalstva pa je na obžalovanje bilo le malo. Kazalo bi, da se ti družabni večeri na primeren način bolj popularizirajo. Na drugi strani pa je tudi želeti, da oficirski zbor bolj upošteva razne narodne prireditve. Tako smo pogrešali njegove zastopnike na zadnjem koncertu Glasbene Matice, na nedavni prireditvi Sokolskega društva Maribor-matice itd. V interesu našega družabnega življenja je poglobitev stikov med oficirskim zborom in civilnim prebivalstvom.

a— **Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto 15. septembra. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmečke sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost. Kolkovane, lastnoročno, na celo polo pisane prošnje (kolek 25 dinarjev) za sprejem je poslati ravnateljstvu banovinske vinarske in sadjarske šole v Mariboru najkasneje do 20. julija. Prošnji se morajo priložiti: krstni list, domovnico, odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o nravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, obvezno izjavo staršev, odnosno varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, obvezno izjavo staršev ali varuha, ki reflektirajo na banovinsko štipendijo, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa povrnejo zavodu prejete zneske podpore iz javnih sredstev. Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let ter z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmečki sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniku zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povoljno, se odkloni. Oskrbnina znaša mesečno 150 Din.

a— **Poskus radio-koncerta v parku** je priredilo v sredo zvečer med 18.30 in 19.30 mariborsko Olepševalno društvo. Aparate je montirala tvrdka Wipplinger, zvočniki pa so bili nameščeni na strehi bivše Park kavarne. Poskus je uspel.

a— **Vlom v Ljudsko samopomoč.** V noči od srebe na četrtek je bilo vlomljeno v prostore Ljudske samopomoči na Aleksandrovi cesti št. 14. Zlikovec je v pisarni ravnatelja zavoda, v katero je prišel s pomočjo vitrihov, vlomil v železno blagajno na ta način, da je na vseh treh ključavnicah iztrgal železne stene in ključavnice s silo odtrgal. Vlomil je potem v tresor, iz katerega je odnesel 3.650 Din in 100 šilingov v gotovini ter zlat prstan z briljantom, vreden 10.000 Din. Policija je takoj včeraj zjutraj, ko je prejela obvestilo, ugotovila dejansko stanje in je storilcu že na sledu.

a— **Brez potnih dokumentov** je prekoračil mejo na skrivnem mestu pri Špilju v noči od srede na četrtek poljski državljan Karel Pisanczyn, mehanik, star 31 let, ki so ga včeraj zjutraj v Mariboru aretirali. Pri zaslišanju je izjavil, da išče dela. Iskal ga je najprej zaman na Češkoslovaškem, nakar se je napotil v Jugoslavijo, kjer je že nekoč bil in ima še nekaj svojih stvari shranjenih pri neki rodbini v Zagrebu.

a— **Nezgoda vojaka sredi mesta.** Na Kralja Petra trgu so se 20 letnemu redovu 32. artiljerijskega polka, Črtomiru Novakoviću iz neznanega vzroka splašili konji. Vojak je padel z voza ter je dobil pri padcu tako težke notranje poškodbe, da so ga morali z rešilnim avtomobilom odpremiti v vojaško bolnico. Na kraju nezgode se je okrog 9. zjutraj zbrala velika množica gledalcev. Stanje ponesrečenega vojaka se je preko dneva že zboljšalo.

a— **Bik podrl motociklista.** V sredo popoldne se je na Tržaški cesti na ovinku proti Hočam od tezenskega vežbališča pripetila nenavadna nezgoda. Gonjač posestnika Ivana Mikoliča iz ptujske okolice, Mihael Rečnik je gnal nekaj živine po cesti. Iz smeri od Hoč proti Mariboru je privozil motociklist Hinko Novaković iz Varaždina. Živina se je splašila in mlad bik se je zaletel v motociklista, ki je v svojo veliko srečo vozil na ovinku z zelo umerjeno brzino. Padel je sicer preko desnega pobočja ceste, vendar pa je razen nekaj prask na obrazu in obleki odnesel zdravo kožo.

a— **Riziko dela.** Ključavničarski vajenec 16 letni Fran Lubanjšek iz Razvanja je pri stroju tako nesrečno ravnal, da si je obe roki težko poškodoval. Tudi njega so odpremili v bolnico.

a— **Zopet nezgoda s slamoreznico.** V Zgornji Bistrici je prišel 14 letni Slavko Ramšak iz Janževega vrha pri Dravogradu z levo roko v slamoreznico. Rezilo mu je odrezalo tri prste. Pripeljali so ga v mariborsko bolnico.

a— **Poskus samomora** je izvršila v sredo okrog 21. zvečer 19 letna delavka Štefanija P., ki je na hodniku pred svojim stanovanjem v Vojašniški ulici izpila neki strup in se onesvestila. Odpeljali so jo z rešilnim avtomobilom v bolnico. Baje gre za nesrečno ljubezen.

a— **Samomor** je izvršil v sredo zvečer pred hišo št. 53 v Frankopanovi ulici zasebni uradnik Alfonz Škorjanc, ki se je tamkaj obesil na ograjo. Pozvani stražnik ga je hitro snel, vendar pa so bili vsi poskusi oživljenja zaman. Policijski zdravnik g. dr. Zorjan je ugotovil smrt. Pri mrliču so našli razne listine, vendar pa iz njih ni razvidno, kaj je obupanca pognalo v smrt.

a— **Policiji v past** je prišel včeraj zjutraj 47 letni brezposelni delavec Matija Stamer, ki ga zasleduje mariborsko okrožno sodišče zaradi raznih tatvin. Komaj se je pojavil v Mariboru, ga je že zgrabila za vrat roka pravice. Pri njem so našli še dve steklenice slatine, ki jo je malo prej ukradel na kolodvoru.

Iz Slovenske Bistrice

sb— **Sokolski koncert.** Dne 30. maja je priredil sokolski orkester dobro pripravljen koncert s sodelovanjem gg. sodnika Deželе iz Šmarja, dr. Hronovskega in bratov Lojzeta in Janka Živka iz Poljčan. Lepa prireditev bi zaslužila boljši obisk vseh slojev.

Iz življenja na deželi

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. Sokol priredi 21. t. m. ob 15. na Koroški Beli veliko javno tombolo. Glavni dobitki so: moško dirkalno in žensko kolo, oprava za eno sobo, gramofon, blago za moško obleko in zaboj sladkorja kakor tudi večja množina manjših dobitkov. Ne zamudite ugodne prilike! Tablice so po 3 Din.

JURKLOŠTER. Sokolsko društvo je otvorilo v nedeljo gledališki oder z uprizoritvijo dveh enodejank v režiji učiteljice gdč. Semenove: »Kje je meja« in »Damoklejev meč«. Kljub krasnemu popoldnevu so domačini docela napolnili dvorano. Ulogo Križa je izvrstno podal Burin Miha, nič manj pa ni zaostajal v drugi igri Ankele France, ki je v vlogi knjigoveza Prilepeka naravnost briljiral. Pohvalno omenjamo, da so razven enega vsi igralci kmetski sinovi in hčere, ki so tudi po uro daleč prihajali redno k vajam. Prvi uspeh ni izostal, sokolski igralski skupini želimo še mnogo napredka!

DOBRNA PRI CELJU. Društvo Rdečega križa izreka ge. M. Sax-Pristovškovi, operni pevki v Ljubljani, in ge. Silvi Slavi Schwarzovi iz Zagreba najiskrenejšo zahvalo za velikodušno sodelovanje pri dobrodelnem družabnem večeru. Večer je bil edinstven po umetniškem užitku. Ga. M. Sax-Pristovškova je zadivila s svojim mezzosopranom. Navzoči so dali duška umetniškemu doživetju z nenehajočim aplavzom. Naj bo gospema v zadoščenje simpatično zanimanje tu- in inozemskih gostov, ki so s svojimi denarnimi prispevki dali večeru tudi izreden gmotni uspeh.

REČICA PRI LAŠKEM. Gasilno društvo je imelo dne 24. maja tombolo, katere se je udeležilo precejšnje število občinstva. Glavne dobitke so dobili revni občani v okolici Laškega. Vsem onim, ki so darovali razne dobitke ter se trudili za čim večji uspeh, se društvo najiskreneje zahvaljuje.

SLIVNICA PRI MARIBORU. Naše mlado sokolsko društvo je prav agilno. V maju je priredilo dve predstavi. Zadnja je bila krasna Anzengruberjeva »Samska domačija«. Vsi igralci so rešili svoje vloge častno. Nastopil je tudi pevski odsek z narodnimi pesmimi. V uvodu je predaval prosvetar br. Čiček o srčni izobrazbi in nezmiselnem fantovskem sovraštvu, kar bo vse postopno izginilo, ko bodo naši fantje vestni in redni člani sokolskih edinic. Po igri se je vršil družabni večer pri podstarosti br. Novačanu, zaslužnemu društvenemu podpornīku. Skoro dnevno vežbajo naši odeleki za okrožni in župni zlet, ki se bosta vršila v teku junija. Čeprav je sedaj obilo dela na polju in travnikih, vendar so zvečer vsi točni pri telovadbi.

KRAGUJEVAC. V soboto zvečer je uprizoril dramski odsek slovenskega kulturnega društva »Triglav« na svojem odru dve premijeri. Srbska šala »Laža i paralaža« od Jovanovića ni popolnoma uspela. Uloge so dobro podali kot Mita g. Grobelnik, gdč. Reuterjeva kot Jelica in g. Ličen kot lažni baron Babič. Izvrstno je nato uspela Murnikova komedija »Napoleonov samovar«. Vsi so bili na mestu. G. Mohorič kot bogat zasebnik, dgč. Brenčičeva kot njegova hči Ljudmila, Otrobar je bil g. Bijol, njegova žena Ambrozija pa ga. Ažmanova. Trgovca Nerodo je podal g. Ogrizek, sodnega adjunkta Vernika g. Hartman, a meščana Jesiharja g. Ažman. Publika je igralce nagradila z živahnim modobravanjem. Žal, da obisk ni bil tak, kakor mora biti. Želimo, da se »Napoleonov samovar« v kratkem ponovi.

La poslado:

Mirim čokolado

Originalna poroka

Na meji ameriških Zedinjenih držav in Kanade se je nedavno izvršila originalna poročna ceremonija. Ameriški državljan Reginald Crude, ki se je bil ločil od svoje žene, je sklenil vzeti za novo ženo mlado Škotinjo iz Kanade. Toda njegov namen je zadel na velike ovire. Kanada namreč ne priznava v Ameriki izrečenih ločitev. Tako je bila ženinu vzeta sleherna možnost, da bi se bil vdrugič oženil na kanadskih tleh. Neveste pa niso pustili v Zedinjene države, ker je bila Škotinja in kot taka podvržena ameriškemu priseljeniškemu zakonu. Oblast ji je zaradi tega zavrnila zahtevani vizum.

Položaj se je zdel brezupen. A ko je bila zadrega na vrhuncu, je šinila ženinu v glavo rešilna misel. Pozval je nevesto na mejo Kanade in Amerike. Nevesta je stala z obema nogama na kanadskem ozemlju, ženin pa na tleh Zedinjenih držav. Ameriški ceremonijer je izjavil, da soglaša s takšno poroko. V potrebnem trenutku je podala nevesta preko kanadske meje prst ženinu na ameriških tleh. Ko je ceremonijer izmenjal prstana novoporočencev, sta postala žen'n in nevesta mož in žena. Izročili so jima zadeven dokument, ki sta ga oba podpisala. Tako je postala škotska emigrantka ameriška državljanka in žena ter je smela stopiti na tla, ki so ji bila dotlej prepovedana.

Nepristojen knjižni ovitek

Pri Fischerju v Berlinu je nedavno izšel novi roman Gerharda Hauptmanna »Otok velike matere«. Ko je knjiga prišla na Dunaj in so jo razstavili v ondotnih izložbenih oknih, je prejela korporacija dunajskih knjigarjev dopis policijskega ravnateljstva, ki pravi, da se čujejo pritožbe zaradi umazanosti ovitka Hauptmannove knjige. Policija je svetovala, naj se ovitek odstrani in knjiga prodaja brez njega, kar se je tudi zgodilo.

Kakšna pa je slika, ki zbuja po sodbi dunajske policije pohujšanje? Slika predstavlja golega mladeniča, ki stoji z razpetimi rokami in nogami na palmi, ob njenem vznožju pa je več golih žensk. Sliko je napravil znani nemški slikar Ludwig Kainer. Afera je vzbudila v krogih knjigotržcev tem večjo osuplost, ker je gotovo, da je pisatelj Hauptmann videl ovitek in ga odobril, preden je roman prišel na knjižni trg.

Novinarjeva zvijača

Sedanji predsednik Zedinjenih držav je znan kot redkobeseden mož. Če že mora sprejeti novinarje, se vedno izogne razgovoru in zahteva pismena vprašanja in s svinčnikom na poli beleži: »Da« ali »Ne«. A poročevalec chicaških »Daily News« je prisegel, da bo Hoowerja prisilil govoriti, in se mu je to tudi sijajno posrečilo. Ko ga je predsednik sprejel, je pričel govoriti o ameriški vnanji trgovini, pa nalašč spačil številke uvoza in izvoza. Naredil je vtis moža, ki ne pozna stvari, o katerih govori. Hoover, ki slovi kot najvišja avtoriteta na tem področju, se je vpričo tega hudo razvnel, prekinil novinarja, skočil s stola, začel hoditi po sobi in mu dobre četrt ure govoril o ameriškem gospodarstvu. Novinar je pridno beležil vse predsednikove številke in drug dan zmagovalno objavil dolg izvirni razgovor.

Radio

Izvleček iz programov

Petek, 5. junija.

LJUBLJANA 11.45: Nastop jeseniške šole. — 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: Prenos koncerta balalajk »Kremelj« z velesejma. — 19: Smernice sodobnega ljudskega teatra. — 19.30: Francoščina. — 20: Rezervirano za ev. prenos. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11.30: Plošče. — 12.45: Koncert radio - orkestra. — 16: Plošče. 17.30: Pevski koncert. — 18: Lahka glasba. — 20.30: Pevski koncert. — 21: Beethovnove komorne skladbe. — 22.30: Poročila. — 22.50: Radio - orkester. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Prenos koncerta iz Beograda. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 20.30: Prenos opere iz gledališča. — 22.15: Koncert iz Moravske Ostrave. — BRNO 19.05: Koncert lahke glasbe. — 20.30: Prenos programa iz Prage. — VARŠAVA 18: Koncert lahke glasbe. — 20.15: Simfoničen koncert. — 22.15: Plošče. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 15.20: Lahka godba orkestra. — 20: Prenos zabavnega programa iz Hamburga. — 22.30: Godba za ples. — BERLIN 19.40: Vojaška godba. — 21.20: Orkestralen koncert. — 22.30: Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.40: Popoldanski koncert. — 19.40: Poljuden operni večer. — 21.15: Recitacije. — 22.30: Plesna glasba iz Berlina. — MÜHLACKER 16.30: Orkestralen koncert. — 19.30: Prenos opere iz gledališča. — 23: Godba za ples. — BUDIMPEŠTA 17.30: Narodne pesmi s cigansko godbo. — 19.40: Prenos koncerta s konservatorija. — Ciganska godba. — RIM 17: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.40: Leharjeva opereta »Paganini«.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Samo še danes zadnjikrat

ob 4., ½8. in 9.¼ zvečer

Lažni feldmaršal

VLASTA BURIAN — RODA RODA

Smeh in krohot!

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124

SPORT

Concordia : Gradjanski 2:1 (0:1)

Zagreb, 4. junija.

V liginem tekmovanju se je na današnji praznik vršila samo ena tekma, in sicer med Concordio in Gradjanskim v Zagrebu.

Zmagala je Concordia z 2 : 1 (0 : 1). V prvem polčasu je bila Concordia slabša ter je bil pozitivni rezultat za Gradjanskega popolnoma zasluženi. Gradjanski je zabil svoj edini gol že v četrti minuti prvega polčasa.

V drugem polčasu je Concordia izenačila ter nadaljevala igro z velikim elanom in požrtvovalnostjo. 10 minut po svojem prvem golu je zabila vodilni gol ter ji je tudi uspelo držati ta rezultat do konca tekme.

Dobro je sodil beograjski sodnik g. Ružić.

Kljub porazu ostane Gradjanski še dalje na čelu tabele I. grupe, ki je sedaj naslednja:

Gradjanski	4	3	0	1	6 : 3	6
Concordia	3	2	1	0	6 : 4	5
Hajduk	1	1	0	0	5 : 1	2
Primorje	3	1	0	2	7 : 10	2
Hašk	3	0	1	2	5 : 9	1
Ilirija	2	0	0	2	2 : 4	0

Ilirija komb. : Austria (Celovec) 3:3 (1:2)

Včeraj se je odigrala v Ljubljani edino ta tekma, ki je kljub precejšnji sopari potekla v živahnem tempu. V drugem polčasu, posebno po stanju 3:3, se je tempo poostril, ker sta hoteli moštvi doseči zmago, česar pa se ni posrečilo niti domačim niti gostom.

Moštvo Ilirije je bilo pridno na delu, toda posamezni deli moštva niso uigrani. šele v drugem polčasu, ko je Ice z obrambe prešel na svoje staro mesto — desno krilo — in ko je vstopil Oman, ki je igral levo zvezo, se je napadalna vrsta izboljšala. Varšek je slabo zamenjal slabega Unterreiterja, ki tudi v obrambi ni veliko zalegel. Priporočamo Varšku, da se odvadi surove igre, ki kvarno vpliva na sogigralca in publiko. Isto velja za Nelija.

Celovčani so ugajali s svojo mirno in fair igro. Napad je pridno kombiniral, močno podprt po najboljšem svojem igralcu — srednjem krilcu, ki pa ni zaradi tega zanemarjal obrambe. Stranska krilca bolj šibka, najbolj šibka točka v njihovi enajstorici pa je bil brezdvomno vratar.

Igra je bila ves čas odprta, če izvzamemo gotove faze, ko so bili deloma domači, deloma gostje v premoči.

Sodil je g. Dolinar. Publike piclo.

Železničar : Svoboda (Ljubljana) 7:0 (2:0)

Maribor, 4. junija

Ljubljanska Svoboda, kateri je po uvedbi tekmovanja po ligah pripadla naloga, da nastopa kot reprezentant ljubljanskega I. razreda, je morala danes v Mariboru občutiti, da tej nalogi še ni kos. Moštvo gostov ni bilo v nobenem pogledu ioraslo domačinom in ni razen požrtvovalnosti pokazalo ničesar. Najslabša točka v moštvu je vratar. Od ostalih bi bilo omeniti še Bonclja.

Domačini so podali živahno igro, polno lepih domislekov in so zabijali gole po mili volji. Opaziti pa je bilo, da igre niso vzeli z najresnejše strani.

Rezultat je morda po poteku igre nekoliko previsoko izražen, vendar pa odgovarja razmerju sil obeh nasprotnikov.

Sodil je g. Nemec.

•

Jadran : Atletiki 2:2. Prijateljska tekma med SK Jadranom iz Ljubljane in SK Atletikom v Celju je končala neodločeno 2:2 (1:1).

Češkoslovaška : Italija 5:0

Praga, 4. junija h. Danes se je vršila double partija med češkoslovaško dvojico Maršalek-Menzel proti italijanski dvojici Morpurgo-Del Bono. Zmagala je češkoslovaška dvojica s 6:3, 6:4, 6:1. Italijani so, ker je bilo stanje 3:0 za Češkoslovaško, izjavili, da na jutrišnjih dveh singlo tekmah ne bodo nastopili in so torej Čehoslovaki zmagali s 5:0. Čehoslovaki pridejo v semifinale.

Tekme za drž. prvenstvo

Ali bo v nedeljo tudi Concordia odnesla dve točki iz Ljubljane?

V nedeljo 7. t. m. se bo nadaljevalo po vsej državi tekmovanje za nogometno prvenstvo. V Ljubljani nastopi zagrebška Concordia, državni prvak, proti ASK Primorje. Da vlada za nastop Zagrebčanov ne samo v Ljubljani, ampak tudi v Zagrebu veliko zanimanje, se da posneti že iz dejstva, da nastopi Concordia v kompletni sestavi, česar ji do zdaj ni bilo mogoče. Nedavno so se namreč vrnili njeni igralci Pavelić, Ferić in Živković iz Amerike, kjer so ojačili Hajdukov team v tekmah v Južni Ameriki.

Concordia razpolaga z izvrstnimi igralci, ki so stalno v državnem reprezentativnem teamu. Najstarejši med njimi je znani Braco, kakor ga splošno nazivljejo, ki je svoj čas kot purger zabil edini in zmagoviti gol Barceloni, kjer so nastopili zagrebški purgerji (Gradjanski). Šimšir je poleg Hitreca najboljši šuter Zagreba, ki po podrobnosti presega Hitreca. Nadaljnji reprezentativni igralci so Premrl, Pavelić, Praunsperger itd.

Ali bo v nedeljo tudi Concordiji sreča mila? Ta je zadnjič v veliki meri spremljala Gradjanskega Od Primorjašev pričakujemo, da se bodo borili za prestiž našega nogometa. Pred očmi naj jim bo, da mnogokrat v nogometu odloča borbenost, elan in volja nad tehnično prednostjo. Če bodo pokazali Primorjaši te vrline, tedaj uspeh ne more izostati. Tekma se bo odigrala ob vsakem vremenu na igrišču ASK Primorja ob 17.30, predtekma ob 15.45.

Ilirija : FTC Budimpešta

Letošnja repriza lanskega dvakratnega gostovanja odličnega budimpeštanskega waterpolo moštva Ferencvárosi Torna Cluba bo letos v še mnogo večji meri, kot lani sportni dogodek prve vrste, saj mu dasta neprimerno pomembnejše obeležje imeni Vajda in Székely.

Ilirija postavi v boj proti Madžarom svojo kompletno gardo plavačev, ki se dobro zavedajo svoje težke naloge, katero jim nalaga klub, ko jih pošlje zastopati belozelene barve v borbo s plavači, ki v sportnem svetu uživajo velik renomé. Zaveda se, da Madžarom še nismo dorasli, predvsem ne Székelyju, pričakuje pa, da bodo naši plavači zastavili vse svoje sile, da, če že ne zmage, odnesejo vsaj častno rezultat!

Program dvoboja med Ilirijo in FTC je izpopolnjen z nekaterimi damskimi disciplinami, med katerimi bo brezdvomno najzanimivejše rušenje rekorda na 200 m prsto, ki ga je s 3:12 postavila l. 1929. v Splitu Olga Roje, po Ilirijanki Nadi Lampretovi.

Tekmovanje obsega 12 točk programa in se prične ob 15.30 uri. Vrši se v soboto 6. t. m. v kopališču Ilirije.

Državno prvenstvo moštev v lahki atletiki

V soboto in nedeljo se bo vršila na igrišču Ilirije zopet zanimiva lahkoatletska prireditev, državno prvenstvo moštev. Za tekmovanje sta se prijavili kompletni moštvi Ilirije in Primorja s približno 250 tekmovalci. Vsak atlet, ki doseže v svoji disciplini gotov minimum, prinese svojemu klubu gotovo število točk, računano po tabeli za višeboj. Tekmovanje se bo vršilo zaradi velikega programa v 3 periodah in se prične v soboto ob 15., nadaljuje v nedeljo dopoldne s pričetkom ob 9. in popoldne ob 14. uri. Vstopnina nizka: sedeži 10 Din, stojišča 6 Din, dijaška stojišča 4 Din.

Propozicije

stafetnega teka skozi Maribor za prehodni pokal Anglo-jugoslovenskega petrolejskega d. d. Shell,

ki se vrši 14. t. m. ob 11.30.

Pravico udeležbe imajo vsi klubi, ki so člani kateregakoli sportnega saveza, razen tega Sokolska društva in Shell klubi, s kolikor moštvi hočejo.

Proge so: 1. Ljudski vrt (ISSK Maribor) - moško učiteljišče 260 m; 2. Moško učiteljišče - Šumarska šola 220 m; 3. Šumarska šola - Banski inspektorat 140 m; 4. Banski inspektorat - Zrinjski trg 420 m; Zrinjski trg — Kavarna Evropa 180 m; 6. Kavarna Evropa - Sodna ulica 480 m; 7. Sodna ulica - Trg Svobode (cilj) 150 m. Dolžina proge 1870 m.

Prijave, brez prijavnine je nasloviti najkasneje do 13. t. m. na naslov Evgen Bergant, Maribor, Cankarjeva ulica 10. V prijavi je navesti tekače od starta do cilja po vrstnem redu in označiti eventuelne rezerve.

Shell pokal je prehoden in preide v trajno posest po trikratnih zaporednih ali petkratnih prekinjenih zmagah.

Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS. Jurija: vodja teka Evgen Bergant, zapisnikar Josip Fišer, vrhovni sodnik dr. Jettmar, sodniki Smerdelj, Leyrer, Ilovar, Vidović; starter Kramberger, časomerilci: Roglič, Leskovar, Vesnaver, Marusig, kontrole: 1. Novak, 2. Drobnič, 3. Grešak, 4. Cilenšek, 5. Šef, 6. Amon, 7. Hoschitz.

MO. JLAS. v Mariboru

Razpis

Majdičevega pokala za najboljšega plavača Dravske banovine

Gospod Majdič Jože, restavrater »Grajske kleti« in restavracije na kopališču na Mariborskem otoku v Mariboru daruje sportno trofejo — pokal — za najhitrejšega plavača, člana klubov na teritoriju LPP o priliki plavalnega prvenstva LPP za leto 1931., ki se vrši v Mariboru v mestnem kopališču na Mariborskem otoku.

Darilo preide v trajno last najhitrejšega plavača v letu 1931.

Darilo bo izročeno najhitrejšemu plavaču, juniorju ali seniorju, t. j. onemu, ki doseže, ne glede na kategorijo, najboljši in najhitrejši čas dneva.

Tekmovalca, ki doseže najboljši oziroma najhitrejši čas dneva ne glede na kategorijo in to v sorazmerju s sedanjimi svetovnimi rekordi v poedinih tekmovalnih panogah, določi komisija, ki jo bodo tvorili gg. darovatelj, Majdič Jože, delegat LPP in g. Savo Sancin.

Pokal izroči zmagovalcu po zaključenem tekmovanju osebno darovatelj sam.

Tribuna na igrišču ASK Primorje.

ASK Primorje je zgradil lično tribuno na svojem igrišču. Pod tribunskimi sedeži bodo garderobe in stanovanje oskrbnika. Za nedeljo bodo najbrž gotovi samo sedeži, spodnji prostori pa do julija.

Veliki ženski internacionalni lahkoatletski miting v Firenci

Reprezentanca Jugoslavije si pribori med enajst sodelujočimi državami nadvse častno peto mesto. — Odlični placementi Tratnikove (Ilirija) v skoku v višino in daljavo.

V soboto in nedeljo, 30. in 31. maja je italijanska atletska federacija priredila ženski lahkoatletski miting, ki bi ga s pravico radi odlične udeležbe reprezentanc skoraj vseh evropskih držav smeli imenovati «malo žensko olimpijado«. Prireditelјem je večmesečna pripravljalna organizacija v polni meri uspela, kajti nič manj kakor enajst evropskih držav je poslalo na ta miting svoje najboljše zastopnice. Poleg zmagovalke na zadnji damski olimpijadi v Pragi Nemčije so se iste udeležile tudi Anglija, njena najmočnejša konkurentinja, ki se je letos revanžirala za svoj lanski poraz v Pragi, močne državne reprezentance v damski ateletiki: Francija, Češkoslovaška, Poljska, Avstrija, Italija, Belgija, Rumunija, Madžarska in naša država. Od evropskih držav ni bila torej na startu samo Švedska, od ostalih pa Japonska, Kanada in Amerika.

Ostale države so se že mesece pripravljale na to tekmovanje, pri nas pa je mala, toda sigurno izbrana četica atletinj trenirala v kolikor so ji prilike dopuščale. Na izbirnem mitingu v Zagrebu, en teden pred mitingom v Firenci, so naše pridne atletinje Petričič, Batelkova, Stefanini in Neferović izbolišale skoraj vse dosedanje rekorde v metih in tekih, Krajinovičeva je v Pančevu izboljšala rekord v skoku v daljavo na 5.19 m, torej celih 27 cm, dočim je Tratnikova v Ljubljani sigurno preskočila višino 1.40 m. Vsi ti odlični rezultati v začetku letošnje sezone, so nas navdajali z upanjem, da bodo naše atletinje v Firenci vsaj častno zastopale naše barve.

Toda pri nastopih naših reprezentanc se pojavijo vedno v zadnjih momentih pred odhodom v inozemstvo nepremostljive zapreke in tako je minulo sredo morala odpotovati naša reprezentanca pod vodstvom saveznega blagajnika, g. Kona naša mala četica, ki so jo tvorile dame: Neferovičeva in Zulejka Stefanini (Hašk), Tratnikova (Ilirija) in Krajnovičeva (Pančevački S K), brez najhitrejših naših tekačic Petričičeve in Butelkove (obe Hašk), ki so na 60 m dosegle čase 8, ozir. 8.2 in na 100 m 13, ozir. 13.1.

Moč naše reprezentance je bila v disciplinah metov in skokov, dočim se je discipline tekov in stafete kombiniralo, kakor se je moglo in znalo.

Krajinovičeva je poizkusila v teku na 60 m, kjer je v semifinalu izpadla, v dveh stafetah pa nam je uspelo priti v finale in zasesti peto, oziroma šesto mesto; izidi v stafetah so v tem večjo čast našim skakalkam in metalkam, kajti uspelo jim je v predtekmovanjih izriniti več reprezentativnih državnih stafet.

Glavna zasluga za krasen končni placement gre na vsak način atletinji Tratnikovi, članici Ilirije, ki je v skoku v višino zasedla drugo mesto za Madžarko Vertessy, toda dosegla isto višino 1.45 m in v skoku v daljavo tretje mesto z rezultatom 5.03.

Ako še vpoštevamo, da je Tratnikova nastopila skoraj popolnoma brez treninga, vidimo, kakšen talent se krije v Tratnikovi in koliko bi ona lahko svoje vrhunske rezultate izboljšala ob sistematičnem in solidnem treningu.

Tudi Krajinovičeva se je krasno plasirala v skoku v daljavo in sicer na četrto mesto z rezultatom 4.99 m, akoravno ni dosegla svojega krasnega rezultata v Pančevu od enega tedna preje (5.19).

Placementi Neferovićeve v metu diska: na peto mesto z 32.405 in v metu krogle: na šesto mesto z 10.10 m so z ozirom na izredno konkurenco zelo častni, očividno pa jo je morala ovirati znatna trema, ker bi v nasprotnem slučaju z rezultati, ki jih je dosegla na izb. mitingu v Zagrebu (disk 33.19 m, krogla 10.99 m), bila potisnila za seboj še nekaj reprezentantinj drugih držav.

Stefaninijeva je nastopila po težji bolezni; kljub temu nas je prijetno iznenadila s svojim placementom v teku z zaprekami.

Žal ne vidimo v metu kopija plasirane Neferovičeve, ki bi bila s svojim rezultatom na izb. mitingu (30.19 m) zasedla v finalu sigurno peto mesto.

Že sam nastop naše oslabljene reprezentance je frapiral vse sodelujoče, ki so nastopili v svojih najmočnejših postavah; nastop naših tekačic Petričičeve in Batelkove bi jih bil spravil v še večjo zadrego in presenečenje, kajti na 60 m ni nobena pretekla progo pod 8 sekund in to je zadnji rezultat Petričičeve.

Naši mali, toda izbrani damske četici, gre v polni meri za njeno častno zastopanje naših barv največje priznanje ne samo jugoslovenske sportne javnosti, temveč tudi vsega našega naroda in ravno radi tega želimo, da bi kompetentni faktorji v bodoče skrbeli, da nastopimo kompletni, s čimer bi naša sportna deputacija v inozemstvu še več pridobila.

V naslednjem doseženi rezultati:

Tek 60 m: 1. Halstead (Anglija) 8, 2. Gelins, 3. Lorenz (obe Nemčija), 4. Manteufel (Poljska), 5. Ridgeley (Anglija), 6. Kohlbach (Avstrija).

Met krogle: 1. Fleischer (Nemčija), 12.23 m, 2. Jasenska (Poljska), 11.64 m, 3. Perkaus (Avstrija), 11.33 m, 4. Bertolini (Italija), 10.84 m, 5. Vodičkova (Češkoslovaška), 10.27 m, *6. Neferovič (Jugoslavija), 10.10 m* (Neferovičeva bi bila s ponovitvijo rezultata na izb. mitingu v Zagrebu (10.99 m) zasedla sigurno četrto mesto.

Skok v daljavo z zaletom: 1. Cornell (Anglija), 5.40 m, 2. Hargus (Nemčija), 5.20 m, 3. *Tratnik (Jugoslavija), 5.03 m*, 4. *Krajinović (Jugoslavija), 4.99 m*, 5. Leary (Anglija), 4.95 m, 6. Van Truyen (Belgija), 4.89 m. Krajinovičeva na izbirnem mitingu 5.19 m!

Tek 200 m: 1. Halstead (Anglija), 25.8, 2. Dollinger (Nemčija), 26, 3. Leary (Anglija) 4. Bravin (Italija), 5. Pelleraur (Belgija), 6. Van Kesyeren (Belgija).

Plasement po prvem dnevu tekmovanja: 1. Anglija 26, 2. Nemčija 25, 3. Jugoslavija in Poljska 8, 4. Avstrija 5, 5. Belgija 3 in 6. Češkoslovaška 2 točki.

Drugi dan:

Tek 100 m: 1. Dollinger (Nemčija), 12.6, 2. Ridgeley (Anglija), 12.8. 3. Gellius (Nemčija), 4. Luznicova (ČSR), 5. Manteufel (Poljska), 6. Veln (Francija).

Tek 80 m zapreke: 1. Cornell (Anglija), 13, 2. Valla (Italija), 13.2, 3. Conbernoix (Francija), 4. Hansteiner (Rumunija), 5. Šabinska (Poljska), 6. *Stefanini (Jugosl.).*

Skok v višino: 1. Vertessy (Madjarska), 1.45 m, 2. *Tratnik (Jugoslavija), 1.45 m*, 3. Leary (Anglija), 4. Valla (Italija), 5. Landre (Francija), vse po 1.40 m, 6. Merleiner (Rumunija), 1.35 m.

Met kopja: 1. Fleischer (Nemčija), 37.27 m, 2. Hargus (Nemčija), 35.75 m, 3. Borsani (Italija), 31.18 m, 4. Varnier (Francija), 31.15 m, 5. Peskova (ČSR), 30.10 m, 6. Baschelli (Italija), 28.32 m.

Neferovičeva bi bila z rezultataom izb. mitinga 30.19 m zasedla sigurno peto mesto

Met diska: 1. Blehova (ČSR), 36.51 m, 2. Fleischer (Nemčija), 34.47 m, 3. Bersova (Poljska), 34.38 m, 4. Perkaus (Avstrija), 32.895 m, 5. *Neferovič (Jugoslavija)*, 32.405 m, 6. Vodičkova (ČSR), 30.65 m. Rezultat Neferovičeve na izb. mitingu je bil 33.19 m (sigurno četrto mesto!)

Stafeta 4 × 100 m: 1. Anglija, 51.4, 2. Nemčija, 51.8, 3. ČSR, 4 Avstrija, 5. Rumunija, 6. *Jugoslavija.*

Stafeta 4 × 75 m: 1. Anglija, 38.6, 2. Italija, 39.2, 3. ČSR, 4. Rumunija, 5. *Jugoslavija*, 6. Belgija.

Stafeta 200 × 75 × 60: 1. Anglija, 55.6, 2. Nemčija, 55.8, 3. Avstrija, 57, 4 Italija, 5. Rumunija.

Omeniti moramo, da so se v vseh disciplinah vršila zelo ostra predtekmovanja.

Končni placement:

1. Anglija 75 točk, 2. Nemčija 71 točk, 3. Italija 35 točk, 4. Češkoslovaška 30 točk, 5. *Jugoslavija 22 točk*, 6. Avstrija 22 točk, 7. Rumunija 17.5 točk, 8. Poljska 16 točk, 9. Francija 10.5 točk, 10. Madjarska 6 točk, 11. Belgija 6 točk.

Mali oglasi

Službe dobi

Več učenk
za šiviljsko obrt sprejme takoj modni salon v Ljubljani. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 25124-1

Pletilio
dobro nogavičarko in
učenko
sprejme F. Klemenc, Kočevje 114. 25157-1

Urar. pomočnika
pridnega zanesljivega in samostojnega delavca z lastnim popolnim orodjem, za mešano, predvsem malo delo in lažja zlatarska popravila, takoj sprejmem. Janko Jazbec, Crikvenica, Primorje. 25218.1

Damsko frizerko
zmožno slovenščine in nemščine, sprejmem takoj. Ponudbe na Konrad Nekola, frizer za gospode in dame, Ptuj, Cankarjeva ulica. 25211-1

Kroj. pomočnike
samo domačine sprejme takoj Ante Šuntaje, krojač v Trbovljah. 25384-1

Dekle
ne premlado, pošteno in snažno, vajeno gospodinjskih del, pospravljanja, likanja in drugih kuhinjskih opravil, sprejmem. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25385-1

Pek. vajenca
poštenega sprejmem z vso oskrbo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 25386-1

Urar. pomočnika
za remontiranje išče tt. A. Kiffmann, Maribor. Prosim pismene ponudbe. 25388-1

Koncipijenta
samostojno moč ali vsaj s sodno prakso in nekoliko odvet. prakse, sprejme odvetniška pisarna na deželi. V prvi vrsti se reflektira na ponudnike iz okoliša okrožnega sodišča Maribor ali Celje. Ponudbe z navedbo prakse, osebnih podatkov in zahtevkov se naj blagovolijo doposlati na oglasni oddelek »Jutra« pod »Koncipijent, samostojna moč 61«. ur

Trgovski potniki

Fiksum in provizijo
nudimo potnikom za obisk privatnih strank za Ljubljano in okolico, ter celo Dravsko banovino. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Fiksum in provizija«. 20163-5

Zaslužek

Kose
najfinejšega izdelka, garantirane, štajerske oblike oddam v komisijo. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kosa«. 20468-8

Postranski zaslužek
1000—4000 Din lahko zaslužijo šoferji-mehaniki z razprodajo v njihovo stroko spadajočega predmeta. Ponudbe na naslov: Šušel F., Črna pri Prevaljah. ur

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo - Auto) telefon 2236. Prva oblast. koncesijonirana. Prospekt 15 zastonj — pišite ponji 251

Službe išče

Tehniški uradnik
Imam 5 realk in bi želel vstopiti v kak tehnični oddelek k kakemu inženjerju v zaposlenje kot dober risar ali računar. Naslov pove ogl. odd. »Jutra«. 25255-2

Službo ordonanca
ali podvornika iščem. Zmožen sem srbohrvaščine in nemščine. Dopise na naslov: Peter Krušič, Mengeš 49, Dravska banovina. 25205-2

Mlad inteligent
izvežban v hotelski stroki, tudi mesarske obrti, z znanjem nemškega, italijanskega in hrvaškega jezika želi primerne zaposlitve. Ponudbe pod šifro »Samostojen« na oglasni odd. »Jutra«. 25219-2

Kolesa

Kolo
z »nosilcem spredaj, praktično za dostavo različnega blaga, poceni proda »Levantec«, Kolodvorska 30. 25106-11

Motorna vozila

Tovorni avto
v popolnoma dobrem stanju prodam po zelo nizki ceni. Ogled v garaži Kepač. 25107-10

Dieselov motor
10—12 HP, če mogoče izdelan v graški tovarni vagonov, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 25134-10

Prodam

Vrtne zaklop. stole
prodaja pisarna Tribuč na Glincah — telefon 2605. 26645-6

Avto kovčeg
zelo dobro ohranjen po ugodni ceni proda »Levantec«, Kolodvorska ulica 30. 25106-6

Puhasto perje
čisto, čuhano, kg po 48 Din druga vrsta po Din 36 kg, čisto, čohano, kg po 48 Din in čisti puh kg po 250 Din razpošilja po poštnem povzetju L. Brozović, Zagreb

Ledno omaro
proda Janez Škofic, mesar, Kolezija 25. 25341-6

Kupujemo
stalno po dnevnih cenah: cvetje bele akacije, bezgovo cvetje v kobuljah in vsa druga zdravilna zelišča. Vprašati je v drogeriji »Sanitas« v Celju, Ljubljani na Dunajski cesti 5 ali pa v Trbovljah. 25055-6

Zdravniški inventar
kompleten instrumentarij, domačo apoteko in knjige, vse dobro hranjeno, vsled smrti poceni proda Podlesnik, Maribor, Vinarska ul. št. 13. 25366-6

Kupim

2 blagajni
(National« dobro ohranjeni kupim. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Blagajna 35«. 25313-7

Brzoparilnik
za izparevanje 30 do 60 kg vode na uro, pritisk ca 100 mm vodnega stebra, starega, primitivnega kupim takoj. Ponudbe pod šifro »Para« na oglasni odd. »Jutra«. 25212-7

Stanovanja

Stanovanje
trisobno, solnčno, komfortno, s kopalnico oddam s 1. julijem na Domobranski cesti 17. — Poizve se pri lastniku v hiši. 25201-21

Solnčno stanovanje
lepo, s 3 sobami in kabinetom, z vsemi pritiklinami oddam s 1. julijem ali avgustom. Mesečna stanarina 1300 dinarjev. Poizve se v ogl. odd. »Jutra«. 25278-21

Dvosob. stanovanje
lepo in solnčno z vsemi pritiklinami takoj oddam. Vprašati na Vodovodni cesti št. 4/II. 25380-21

Razno

Telefon 2059

Premog suha drva
Pogačnik, Boborličeva št. 5

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna slaflnska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujoče osobe stane samo Din 390.— Razpošiljam po poštnem povzetju.

Losena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

Ležalka za sončanje — (Liegestuhl) najnovije vrsti, stane samo Din 150.

Madraci punjeni z volnom stanejo samo D 750.
L. BROZOVIĆ, ZAGREB ILICA 82.

Sobe

2 veliki sobi
eno elegantno opremljeno in s strogo separiranim vhodom, drugo prazno, z elektriko in souporabo kopalnice, v strogem centru poleg magistrata, s hrano oddam 10. t. m. Naslov v oglasném oddelku »Jutra«. 25378-23

Sobo
s vhodom iz stopnje, išče s 1. julijem. Ponudbe pod »Za julij« na ogl. oddelek »Jutra«. 25271-23

Letovišče

RIMSKE TOPLICE
radioaktivne termalne kopališče. Dvajsetdnevno bivanje pred ali po sezoni — soba, prebrana, kopanje, zdravnik in zdraviliščna taksa 1200 Din. V glavni sezoni penzijon 80 Din. — Edino termalno odprto kopališče (Freischwimmbad) v Jugoslaviji s solnčnimi in peščenimi kopeljmi. Prospekti brezplačno. 181

Stroji

Šivalni stroj
star, dobro ohranjen proda Batič, Celovška cesta 62. 25281-29

Les

Spalne sobe
iz trdega lesa, lepo politirane, kupne že po 4200 Din iz vezanega lesa »šperane« po 7000 Din prodam. Delo solidno in zajamčeno. Na ogled vsaki dan pri Josipu Štolfa, strojno pohištveno mizarstvo, Krašnja, pošta Lukovica. Za malenkostno ceno postavim pohištvo na dom ali bližnji kolodvor. 25158-15

Ženitve

Oženil bi se
dostojen 36letni gospod iz veleugledne grofovske obitelji, resen, marljiv in naobražen, z damo do 30 let iz dobre obitelji, z ustrezajočim imetjem. Direktne ali posredniкove ponudbe pod »173« na Jugomosse, Zagreb, Jelačičev trg 5. 25383-25

Blago za ženske obleke
svileno, volneno in perilo, zadnje novosti, velika izbira in zmano solidne cene.
R. MIKLAUC
»Pri škofu«
LJUBLJANA

KONKURENČNE CENE NAJMODERNEJŠI VOZIČKI

IVAN MATHIAN LJUBLJANA.
DUNAJSKA C. 44.

OCARINJENJE
vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošiljk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno. 86

Čitajte ilustrovano revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Globoko užaloščeni naznanjamo, da nas je zapustil naš ljubljeni sin in brat

MAKSI

dijak realke,

po dolgem trpljenju v najlepši življenjski dobi, vdan v Gospodu.

Pogreb se bo vršil v soboto, dne 6. junija ob pol 11. dopoldne na farno pokopališče v Javorju pri Litiji.

Leskovca pri Litiji, 4. VI. 1931.

Josip Mamilović, oče; Marija, mati; Polde, banč. urad., Franjo, inž. podporočnik; Nande, Gusti, bratje.

Redek, a ugoden priložnostni nakup o priliki velesejma!

KLAVIRJI! PIANINI!

Največjih evropskih tvornic — HUPFELD — GEBRÜDER ZIMMERMANN, LIPSKO (dokaz edinstvenosti je do sedaj prodanih 260.000 komadov), NEUMAYER, BERLIN, in drugih.

Prvovrstni in precizni izdelki, neprekosljiva lepota glasu, izredna trpežnost, najmodernejše oblike!

Cene od Din 12.500.— dalje, na obroke po Din 300.—.

Pridite in oglejte si pri

Družbi „MUSICA“, Ljubljana,
SV. PETRA CESTA 40. 8061

Solidno postreženi, izrekli ji boste priznanje!

IZPOSOJUJE, POPRAVLJA IN UGLAŠUJE!

P. Rosenhayn:

Vagabund v fraku

Roman

»Nu, pa pojdem k policijskemu predsedniku.«

»On je moj najboljši prijatelj. Nadeja se, da bo po moji priprošnji napredoval v službi.«

»Nadzornik Phillpot je moj osebni znanec.«

»To je pa res lepo. Pred dvema urama je prav on aretiral onega drugega Wanamakerja, ki sedi pod imenom Cascapol v zaporu.«

Kakšne namene imate z mojim strojem?«

»Nu, v božjem imenu: Indurija potrebuje premoga, kakor veste.«

»Da.«

»Pa ga ne dobi. Wanamaker zahteva, da mu zastavi vse državne dohodke.«

»Da.«

»Namenjen sem, da se odtod odpeljem v Indurijo. Kot Wanamaker seveda. Tam bom osebno narekoval narodni skupščini to zahtevo.«

»Ne bo je sprejela.«

»Napravili mi bodo nasprotne predloge.«

»Morda.«

»Ne morda. Prav gotovo. Brez mojega premoga ne morejo živeti.«

»‚Vašega premoga' — ta je res lepa!«

»V tistem trenutku se oglasite vi. Vi, gospod Clifford, s svojim strojem na vodik. Ta stroj boste razkazali indurski skupščini. Nato porečete zbranemu ljudstvu: ‚Vidite, če kupite o'dmene ta stroj, lahko pošljete gospoda Wanamakerja k vragu. Zakaj ta stroj vas bo napravil neodvisne od vseh Wanamakerjev tega sveta in vsega njihovega premoga.'«

»A stroj ima vendar skrite akumulatorje.«

»Saj jih ne bo nihče videl.«

»To je nesramnost.«

»Seveda. Vsako veliko dejanje je nesramnost.«

»In potem?«

»Potem si ogledam vaš stroj tudi jaz — s pomilovalnim nasmeškom, kakopak.«

»In potem?«

»In potem — to bomo še videli. Tedaj velja?«

»Ne. V to se ne spustim.«

Na Wanemakerjevem obrazu je zaigral čuden nasmeh. Mignil je natakarju in zahteval račun. Med tem se je spretno preril do njega boy in naznanil, držeč svojo čepico v vodoravno iztegnjeni roki:

»Gospodu Wanamakerju naj sporočim, da so cvetlice oddane.«

»Krasno,« je dejal Wanamaker in smehljaj na njegovem obrazu se je še bolj raztegnil. »Pojdiva, Clifford. Nič nisem hud na vas — saj ni, da bi se morala vsaka kupčija posrečiti. Spremim vas do izhoda.«

Krenila sta po veži, ki je bila skoraj prazna.

»Nestory Street 244 — ali je to daleč?«

Clifford se je sunkoma ustavil. »Odkod veste moj naslov?«

Cascapol je malomarno mahnil z roko. »Vem ga, kakor vidite. Povejte mi — na primer, kaj napravite, če ste pozabili svoje ključe? Ali ima hiša vratarja?«

Umetnik ga je debelo gledal. »Še nikoli se mi ni zgodilo, da bi bil pozabil ključe doma.«

»Res ne? Tudi nocoj ne?«

Clifford je segel v žep in osupel izvlekel prazno roko. »Kaj pomeni to? Mojih ključev ni nikjer.«

»Lahko vam pojasnim: jaz sem vam jih prejle vzel.«

»In zakaj?«

»Ali ste slišali sporočilo, ki sem ga pravkar dobil?«

»Da so cvetlice oddane? Menim se za vaše ženskarske prigode!«

»To sporočilo pomeni v resnici: vodni stroj gospoda Boba Clifforda je v naših rokah.«

»Tak... za Boga... kdo ga je pa... odnesel iz mojega stanovanja?«

»Princesa.«

Clifford ga je široko pogledal. »Pri tej priči vas dam prijeti, s princeso vred — kar tu v hotelu.«

»Težko bo kaj, zakaj ne jaz ne princesa ne bova več stopila v hotel.«

Clifford se je neodločno ozrl. »Kaj naj storim?« je rekel, bolj sam pri sebi.

»Ali vidite tamle avtomobil? Tisti višnjevi? V njem sedi princesa z vašim strojem. Prisedite z menoj pa boste kmalu z menoj vred bogati. Popeljemo se naravnost v Indurijo.«

Clifford se je molče zagledal v višnjevkasto svetlobo obločnic. Avtomobili so brzeli mimo, nočni vrvež je odmeval in pojemal po praznih ulicah. Mislil je na svoje neveselo življenje po najemnih hišah velikih mest. Na sivo enoličje svoje proletarske usode. Delavniki in prazniki so se vrstili drug za drugim. In tu ga je nemara klicala sreča...

Iz življenja in sveta

Fašizem in katoliška akcija

Monsignor Ciriaci,
predsednik katoliške akcije, ki mu očitajo fašistični oblastniki, da je organiziral katoliške dijake in mladinske organizacije v protifašističnem duhu

Meteorji zažigajo gozdove

»Osservatore Romano«, vatikansko glasilo, je objavil pismo iz brazilskega pragozda, ki ga je poslal pater Fidelio d' Aviano, vodja oddaljene misijonske postaje ob Amaconki. Iz tega pisma je razvidno, da so 30. avgusta lanskega leta padli trije veliki meteorji v gozd ob reki Curaca. Razvili so takšno vročino, da je ni bilo prenašati. Takoj nato je zagorelo nižje lesovje in gozd se je v kratkem spremenil v ogromno goreče morje. Gorel je brez prestanka cele mesece.

Preden se je zgodila katastrofa, to je bilo po osmih zjutraj, se je solnce nenadoma pordečilo, nebo se je istočasno zmračilo. Potem je padel na zemljo ogromen oblak rdečkastega prahu, ki ga je bil poln ves zrak. Veje in listje se je pokrilo z debelo plastjo tega prahu, iz oblaka pa je bilo slišati opetovano grozovit sikajoč šum in trikrat je mogočno eksplodiralo.

Poročilo patra Fidelia je prvo, ki prihaja o tem dogodku v Evropo in po tem si lahko mislimo, kako oddaljeni in zapuščeni so ti kraji.

Prve vegetarijance so sežigali

John Newton, neki Angležˇ, ki je 1811 izdal knjigo o koristi rastlinske prehrane, velja skoraj splošno za prvega apostola vegetarianstva. Početki tega gibanja pa segajo mnogo dalje nazaj. 1862 se je ustanovila namreč v Moskvi verska ločina, ki si je nadela ime »filipinci« in ki je zavračala vsako mesno in sploh od živali izvirajočo jed prav tako ostro kakor alkoholne pijače. Ti svetniki so se preživljali tedaj samo od rastlinske hrane in se pri tem spočetka niso počutili baš slabo. Kmalu pa je izvedela oblast za to njihovo navado in jim je zapovedala, naj pričnejo takoj jesti meso. Kdor se je povelju upiral, so ga, kakor poroča neki sodobnik, »sežgali, razčetverili ali nataknili na kol«.

Pustolovec velikega stila

Pustolovščine nadarjenega psihopata

Pred berlinskimi porotniki se je moral zagovarjati Hermann Demuth zaradi ponovnih sleparij in ponarejanja dokumentov. Demuth je privzel ime »von der Mühlen« in je nastopal celo v dvornih krogih. Že pred leti je bil junak skandalne afere v potsdamski aristokratski družbi. Takrat je pustolovil pod imenom »grofa Münsterberga«.

Bil je izvrsten igralec tenisa in je kot tak in kot prijatelj konjskih dirk prišel v stik z višjo družbo. Usoda ga je pritegnila tudi v bližino pruskega princa in princese Joahim. Z njima se je seznanil 1923 v Monakovem in ko so izbruhnili nemiri, sta ga visoka zakonca povabila na svoje posestvo v bližini bavarske prestolnice. Po smrti princa Joahima je bil vedno dobrodošel gost princese, ki je živela v palači »Askanija« v Berchtesgadnu. Pravijo, da je umel tako lepo govoriti, da se mu je pri princesi naravnost odpirala možnost poroke. Prišle pa so vmes spletke in tako se je začel njegov ljubavni roman zapletati. Odpravil se je v Ameriko. Med vožnjo pa so mu neznani zlikovci izmaknili korespondenco z vdovo po pruskem princu Joahimu. Preden je stopil na ameriška tla, so ga razkrinkali za sleparja in ga aretirali. Obsodili so ga na štiri leta zapora. Ko je kazen odsedel, se je vrnil v Evropo. Ustavil se je najprej v Londonu, od tam pa se je z letalom pripeljal v Berlin. Zdaj je začel nastopati z imenom Arnim von der Mühlen«. Sodnikom je na vprašanje, kje je pobral to ime, izjavil, da ga je neki Američan s tem imenom adoptiral.

V Berlinu se je začelo pustolovsko življenje v velikem slogu. Izdajal se je predvsem za konstrukterja 6-motornega letala, ki lahko prevaža 50 oseb. Tvezil je tudi ljudem, da kani osnovati nemško-ameriški letalski sindikat. Z gladkim nastopom se mu je res posrečilo pridobiti si zaupanje. Razne osebnosti in družbe so mu odprle kredit. Ustanovil je pisarno, plačeval z naprej datiranimi nepokritimi čeki in je govoril o svojem ogromnem premoženju v Ameriki. Na ta način je osleparil dva zakonca za 25.000 mark. Zdravniški izvedenec je potrdil, da je obtoženec velik fantast, ki ne stoji na tleh realnosti in čuti nagon do uveljavljanja. Pri tem pa vpliva zelo sugestivno na okolico, v kateri se kreta. Sodišče ga je končno obsodilo na devet mesecev ječe.

Švicar predsednik gdanske pristaniške komisije

Dr. Charles Benzinger,
dosedaj načelnik konzularne službe pri političnem departementu v Bernu, ki ga je imenoval svet Društva narodov za predsednika pristaniške komisije v Gdansku.

Zapuščina starega samca

V praškem krematoriju so pred dnevi sežgali 74-letnega strokovnega učitelja Adalberta Jermana. Umrl je kot samec in je zapustil poleg vsi za socialno skrbstvo 320.000 Kč za socialno oskrbo mladine. Jerman ni imel razen učiteljske plače nikakih prejemkov. Vse življenje so ga imeli za skopuha, ker je živel samo ob kruhu in vodi.

Piccardov ledník

Kakor poročajo iz Gurgla, hočejo ondotni prebivalci za spomin na Piccardov pristanek v bližini njihovega kraja prekrstiti lednik, na katerem je pristal belgijski učenjak s svojim balonom v Piccardov lednik. Planinci prihajajo v Gurgl v mnogo večjem številu kakor prej, kajti vsak želi videti kraj, kjer je pristal balon, ki je napravil tako nevarno ekskurzijo v stratosfero.

V Gurglu je zadnje dni zapadel nov sneg, ki je zavil v novo snežno odejo vas Gurgl in okolico. Piccardova gondola je zasnežena.

Švicarski »Bund« poroča, da bo zabeležen Piccardov polet kot švicarski rekord pri Mednarodni aeronavtični družbi, to pa zategadelj, ker sta oba letalca Švicarja. Da bi potrdil svojo pripadnost, je dal prof. Piccard (čigar žena je hči znanega pokojnega zgodovinarja Denisa iz Pariza) balon imatrikulirati v Švici. Tudi sicer je Piccard član švicarskega aerokluba. Piccardovi instrumenti so odšli v meteorološki zavod v Curihu, kjer jih bodo preiskali. Tudi pri startu Piccardovega balona je bil navzoč komisar iz Švice, ki je naprave pregledal, preden so se začele uporabljati.

Starka na grmadi

Velike svečanosti, na katerih so Francozi prošle dni proslavljali 500 obletnico mučeniške smrti Jeanne d' Arc, so tako zmedle 63-letno Jeanno Berri iz Cabaneca, da je sklenila umreti na isti način kakor francoska narodna junakinja.

Ta fiksna ideja, ki ji je utrdila prepričanje, da mora rešiti domovino, je postala naposled tako močna, da je odšla v gozd in je začela nabirati dračje, suho listje in kose lesa ter zložila vse to v grmado. Potem je legla nanjo in zakurila pod seboj. Čim pa je buhnil plamen, se je prestrašila in zbežala domov.

Medtem pa je potegnil veter in zanesel iskre ognja v gozd, ki je bil hipoma v plamenih. Proti Jeanni Berri je uvedeno kazensko postopanje. Psihiatri pa izjavljajo, da je blazna in ne more odgovarjati za svoje čine. Zato so jo pristojne oblasti zaenkrat izročile v varstvo njene rodbine.

Nov kinematografski aparat

Francoska profesorja Magnan in Huguenard sta sporočilca Francoski akademiji iznajdbo novega kinematografskega aparata, ki omogoča v sekundi 2000 do 3000 posnetkov. Doslej je bilo v istem času mogoče napraviti največ 250 posnetkov. Novi aparat je tako precizen, da bo lahko sprejel celo tresljaje žuželkinih kril.

Ruska emigracija v Parizu

Iz ruskega almanaha je razvidno, da ima Pariz danes deset ruskih cerkva, sedem ruskih šol in nad sto raznih javnih in političnih organizacij kakor tudi pet ruskih sportnih klubov. Dalje izhaja v Parizu nad 25 ruskih periodičnih listov. Rusi imajo v Parizu 24 svojih knjigarn, več tiskarn, filmskih podjetij, odvetniških pisarn, bank in celo vrsto trgovin, restavracij, baletnih studijev, zavodov za kozmetiko in podobnih ustanov, ki jim lajšajo materialno življenje.

Eksotični dostojanstveniki na pariški razstavi

Si Mohamed Zuari, kaid v Beji, Si Naser ben Said, kaid v Zlasu, in Si Aziz Aželdbuti, kaid v Gabesu, trije dostojanstveniki iz severnoafriških francoskih kolonij, so prileteli z aeroplanom iz Tunisa, da posetijo pariško kolonialno razstavo.

Nagon in vzgoja

Nemški naravoslovec dr. Heinicke je priredil zanimive poskušnje z mačko in mišjo. Kakor znano, mora tudi sita mačka, če je kaj vredna, ujeti in zadaviti mimo hitečo miš. Ali je ta lastnost posledica dednega nagona ali samo smotrene vzgoje?

Heinicke je mnenja, da ima nagon v tem primeru dokaj manjši pomen nego vzgled in posnemanje. Dvomesečna mačica, ki od rojstva ni zapustila matere, se takoj zakadi v prvo miš, ki jo sreča, in jo ugonobi prav tako kakor stari maček. Zato pa kaže mlada mačka, ki so jo takoj po rojstvu vzeli materi, isto vnetost, a dosti manj spretnosti. Še več: maček, ki je bil potomec stalno zaklenjenega para in nikoli prej ni videl miši, se je za njo prav malo zanimal pri prvem srečanju. Četudi je za njo stekel in jo ujel, jo je takoj izpustil, ne da bi jo poškodoval. V tretjem pokolenju ne kažejo na ta način vzgojene mačke nobenega zanimanja za miši.

Heinicke je imel v kletki petorico sličnih mačkov, ki so poprej dobili izdatno kosilo, in pet miši. Eno uro pozneje je našel notri samo eno mrtvo miš, pa še ta »je morala umreti na srčni kapi ali vsled živčnega napada«, torej kratkomalo od strahu, ker ni bilo videti nobenih znakov nasilne smrti. Ostale miši so bile popolnoma nepoškodovane. Ta raziskavanja so vzbudila veliko zanimanje pri kriminalistih in pedagogih.

Porotniki v zadregi

Pariški porotniki so pred kratkim sodili nekega blagajnika, ki je poneveril zaupan denar pri konjskih dirkah. Zagrešil je naknadno veliko ponaredb in sleparij, da bi prikril izgubo. »Vprašalna pola«, ki so jo prejeli porotniki, je imela obliko debelega zvezka s 300 vprašanji. Pol ure potem, ko so se zaprli porotniki v svoji posvetovalnici, so poklicali noter prvega sodnika. Slednji je mislil, da bo moral pojasniti katerokoli zamotano pravno vprašanje in je s seboj povabil odvetnika. A zadeva je bila drugačna.

Postava pravi, da mora starešina porote med čitanjem obsodbe v dokaz svoje vestnosti pritiskati desnico na srce. Starešina je vprašal, kako naj to stori, če mora vsaj 150-krat obrniti 300 strani obtožnice? Sodnik se je zamislil. V zakonu izrecno stoji, da je brez desnice na srcu izrečen odlok neveljaven. Po daljšem ugibanju je odgovoril: »Seveda morate vi z desnico obračati strani, ker potrebujete levico za to, da držite zvezek... A sodnija bo že zatisnila oči, da ne bo videla, ali res stiskate desnico na srce.

Norec v zvoniku

Bukarešta je doživela minuli teden razburjenje. Zvonovi metropolitove stolnice se oglasijo po stari navadi vsi skupaj samo v izrednih slučajih: ob smrti kakega člana kraljevske hiše, navalu sovražnikov med vojno in sl. Ko so se nepričakovano oglasili, se je zbrala velikanska množica, in so se pričele širiti govorice o boljševikih in sl. A na srečo se je kmalu izkazalo, da je povzročil razburjenje samo norec, ki se mu je posrečilo uteči pazniku in pobegniti v zvonik.

Boj z ribo velikanko

V pristanišču mesta Las Palmas na Balearskih otokih je napadla nekega potapljača med delom ogromna riba, ki jo domačini imenujejo manta. Po dolgem, silovitem boju se je možu posrečilo, da je morskemu nestvoru potisnil svoje bodalo v trebuh in ga ubil. Pristaniški delavci so potem ribo spravili na kopno, kjer jo občudujejo velike množice ljudi.

Vsak dan ena

»Za božjo voljo, novo obleko imaš, pa si padla v vodo!«

»Nisem utegnila sleči obleke, ker je šlo preveč hitro.«

Manj zakonov in manj porodov v Nemčiji

Nemški državni statistični urad je objavil najnovejše številke zakonov in porodov v lanskem letu. V drugi polovici 1930 se je sklenilo 32.000 zakonov manj kakor v istem času 1929. V splošnem zaostaja Nemčija 1930 v primeri z 1929 glede zakonov za 27.133 primerov. Tudi število živih novorojencev je 1930 v primeri z 1929 padlo. V tem pogledu kaže statistika nazadovanje za 20.630 otrok.

Za one, ki iščejo eksistenco!

Ugledna tvrdka namerava gospodu z trgovskim znanjem in dobrim nastopom poveriti izključno samoprodajno pravico njenega v Jugoslaviji patentiranega brezkonkurenčnega fabrikata kemično tehnične stroke za celo kraljestvo Jugoslavijo. Samo ponudniki, ki imajo najboljše reference in najmanj ca. 60.000 Din kapitala, naj pošljejo svoje oferte s prepisi spričeval, referenc in sliko po možnosti v nemškem jeziku pod šifro »Täglicher Verbrauchsartikel, P. H. 1771« na Rudolf Mosse, Zagreb. 72:9

L. MIKUŠ
Mestni trg 15
Tvornica dežnikov, saloga sprehajalnih palic

Črni modri barvasti kamgara. športni štofi.
Lenasi & Gerkman
Ljubljana
Za dame svila krep Rips za plašče.

Birmanska darila
kupite poceni in dobro pri
H. Suttner

Ljubljana, Prešernova ulica 4
Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Avstralije in Azije. Velika zaloga ur znamk, Glashütte, J. W. C. Schaffhausen Solvil, Omega, Longines, Doxa, Omiko, Iko, Axo, itd. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Zahtevajte veliki ilustrovani cenik od H. SUTTNER, LJUBLJANA 4, zastonj in poštnine prosto.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.